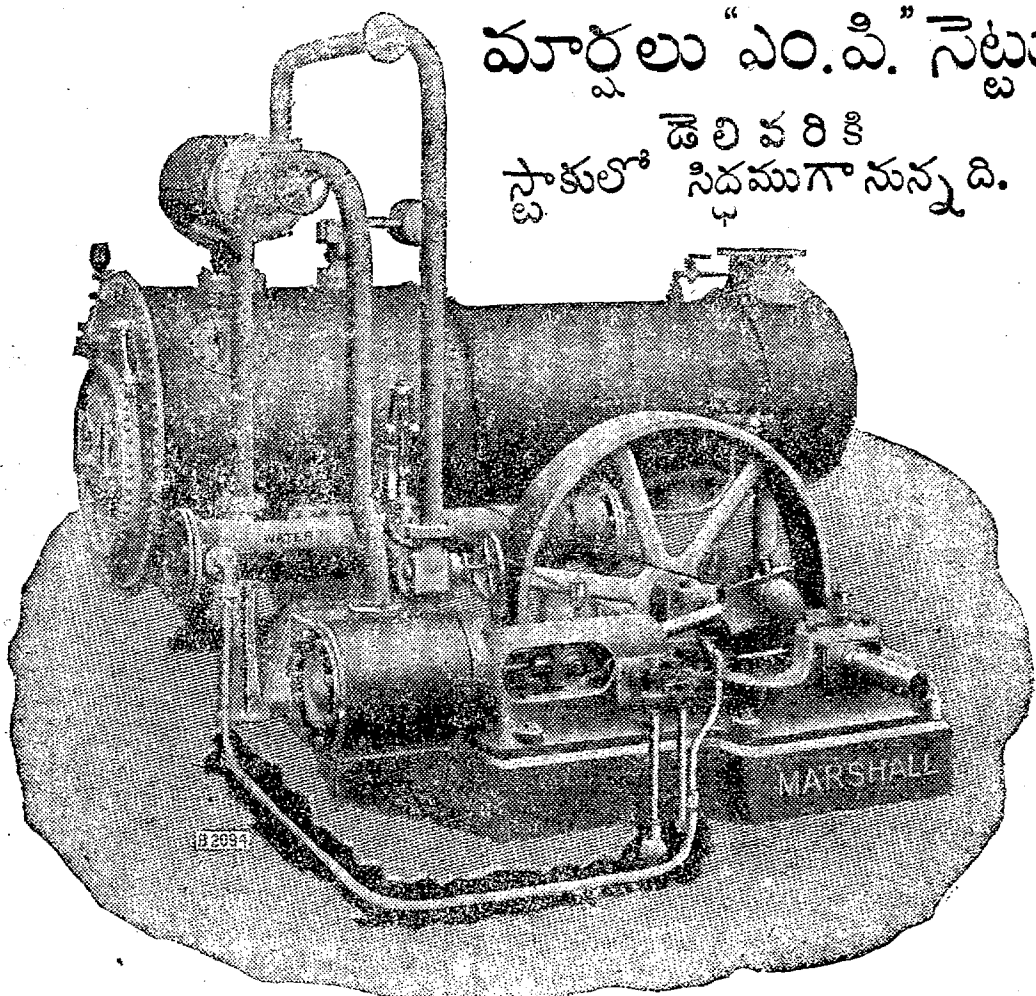

310016

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 7.

చెన్నపట్టణము 1920 వ సం॥రం డిసంబరునెల 25 తేది శనివారము
నంబరు. 2 { రాధినామ సంవత్సర మాగ్గ శిరమాసము శుద్ధ పాక్షమి గి. { No. 221
నంచిక ౨౨౧

మార్షలు "ఎం.పి." నెట్టు
డెలివరీకి
స్టాకులో సిద్ధముగా నున్నది.

అమృతాంజనము

ఈ నొప్పులకు ప్రసిద్ధి కల్గినది
శివర వివిధమైన నొప్పులను కూడ
ఈ అమృతాంజనమును వాడ
నంత నొప్పియును కలుగును
తేదీ ౨౦-10-౦ అగాలు.

మోహనీలైలము

సీసా 1-8 0-12-0.

తామరలైలము

డబ్బి 1-8 0-8-0

వండ్లపొడి

డబ్బి 1-8 0-2-0

బాయిలర్లు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వైపింగు
మొదలగువాటితో పయిన ఉండునది మార్షలు "ఎం. పి." మార్తీ నెట్టు
యొక్క వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను.

మార్షలు సన్యు & కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

బాస్ చెస్: బెజవాడా, తంజావూరు. నెం. 9 నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనం దిపో,
బొంబాయి - మదరాసు.

టి. సి. యస్. 710

పరిమళానంద నన్యము.

నం 1 డబ్బి 1-8 0-4-0 ని. పి. ఛార్జ్ 0-4-0
12 డబ్బిలకు 2-8-0 " " 0-9-0
మేలైన మృదాను సాదానన్యము.
నం 1 కేజీ (24 కు) 0-14-0, ని. పి. ఛార్జ్ 0-6-0
నం 1 కేజీ (120 కు) 8-8-0, ని. పి. ఛార్జ్ 1-1-0
టి. సి. సూరింగల్స్ అండ్ కంపెనీ,
4 కింగ్స్ బిల్డింగ్, ఛార్జ్ కట్టకో మార్కెట్, మదరాసు.

మీ వైద్యునికి

త్రైపు సోజను అను దివ్యావధము

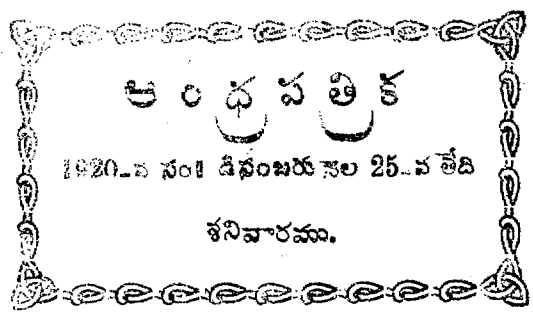
అతిమూలమునకు పేరుపోయిన దని తెలి
యును. ఇది మిక్కిలి శస్త్రాక్రమంగా రయూడు
చేయబడినందున ఈవ్యాధిగలవారికి మంచిగుణము
నిచ్చును, మీ వైద్యుని నెలవ ఆదుగుడు.
అన్ని మందులపాపులో దొరకును.

మీ వైద్యునికి

హార్టోనును (2140)

గురించి బాగుగా తెలియును. లెక్కలేని పురు
షులు, స్త్రీలు అచ్యుతచే పొగొట్టుకొనిన ఈ
మును శీఘ్రముననే పొందవచ్చును. తక్కువ డీని
వాడుడు.
ప్రతి మందులపాపులోను ఇది వెలకు దొరకును.
G. W. Carnrick Co., NEWYORK.

అమృతాంజనం దిపోవారి కోషధాలయమునందు అమృతాంజనం, తామరలైలము, మోహనీలైలము,
దంతచూర్ణము మొదలగు ముఖ్యవదములే గాక, ఇతరము లగు మందులు కూడ అనేకము లున్నవి.
కావలసినవారు క్షీలాగును కెప్పించి చూడవచ్చును. ఈ లాగునక వ్రాసినకో తక్షణం పంపెదము.

నెల్లూరులో జరిగిన హిందూ మహమ్మదీయుల పోరాటము

దేశము దంతలను, హిందూ మహమ్మదీయ సంఘములలో గాఢ మగు నైకమిత్రము ప్రజలుచేంద, క్రభత్వమువా రిప్పుడు ప్రచురించిన నెల్లూరు హిందూ మహమ్మదీయుల పోరాటమునకు సంబంధించిన వృత్తాంతమును చదువుట కెంతో విషాదము జనించుచున్నది. హిందువులును మహమ్మదీయులును ఏకమార్పుత్రులు. ఇరువురును కోరికనది హిందూదేశాభివృద్ధి. అందుచే హిందువులకు గలిగెడి కష్టములలో మహమ్మదీయులను, మహమ్మదీయులకు సంభవించెడి అవదళలో హిందువులను లోడ్చుచుండుచో, ఉభయసంఘములకును దృఢమగు భ్రాతృభావము ప్రబలును. త్యాగమునందే ఉభయ సంఘములను కలయుటకు వీలగును. మహమ్మదీయులకు క్రస్తుతము గలిగిన మతసంబంధ మగు నావదలో, హిందువులు వారికి హృదయపూర్వకముగ లోడ్చుచున్నారు. వారితో బాటు కష్టముల ననుభవించుచు భరింపిండ్లై కృషి నలుపుచున్నారు. కేవల రాజకీయసంబంధ మగు నైకమిత్రములేన ఉభయసంఘములకలయిక శాశ్వతముగ నిలువనేరదు. స్వయంపూర్వక మగు సంయోగమే శాశ్వతముగ నిలిచి యుండును. సంస్కరణములకన్నను, హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగమునకు అనేక మడుగులు నిలువ గలదు. స్వరాజ్యసిద్ధి కీ సంయోగము మూలాధారము. గాంధీ మహాత్ముడందుచేతనే, సంస్కరణములను విడిచి హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగము కొరకు తన యాచచ్ఛక్తిని వినియోగించుచు, జయము గాంచుచున్నాడు. స్థూలదృష్టి గలవారు ఆతని అఖండ ప్రయత్నముల విలువను గ్రహింపలేక, వ్యర్థ ప్రయోగములతో శాలము గడుపుచున్నారు. దేశము నెడకు నెల ఉత్పన్నమౌకాళములను వారు గమనించుటలేదు. హిందూదేశము దంతలను బెరుగుచున్న హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగము, నెల్లూరునందు నెలకొనజాలదనుట విచిత్రముగ నుండును. ఇందుకు దేశ బాంధవులందరును కృషి నొనర్చవలయును. హిందువులును, మహమ్మదీయులును, కరస్పర సహన భావము జూపవలయును. మహావిషయములలో పోరాడి, అధికారుల జోక్యము నాశించుట, ప్రజల కవమానకరము. స్వయంసహాయ దృఢమున కిది భంగకరము.

ఉభయసంఘములవారును తమతమ కట్టుదలలను కొంచెము విడనాడి యోగియిచో ప్రవర్తించిన, ఏకమిత్రము కురుదును. ఆంధ్రదేశజాతీయవాద ప్రముఖులలో హిందువులును మహమ్మదీయులును గలసి, నెల్లూరునందు జరిగిన వ్యర్థలను పూర్తిగ బోదోలి, సంయోగము గుండర్పవలయును. అతని జరుగనియెడల, స్వరాజ్యసిద్ధి వెనుకకు బోవుట నిశ్చయముని గ్రహింపవలయును. ఆంధ్రదేశపుకీర్తి కిది కంఠదాయకము. నిహాయ నిరాకరణోద్యమము గూర్చి అత్యంతాభిమానము

జూపుచున్న ఆంధ్రదేశ మిశకంకమును బాపుకొననిచో, నగుబాట్లకు లోనగును. హిందువులకు గాని మహమ్మదీయులకు గాని, కోర్టు దీక్షి హక్కులంద్రాధానమయినవి గావు. ఉభయలలోను సమరవిభావము పెరుగుటయే యుఖ్యము. అందుచే ఉభయసంఘములవారును మతసంబంధ మగు విషయములగూర్చి తమలో తాము చర్చించుకొని, కట్టుబాటు నేర్పరుచుకొని, తదనుగుణముగ వర్తించుట యవసరము. ఇట్టికార్యమును హిందువులును మహమ్మదీయులును స్వకక్షితులయోగించి, సాధించగలిగినపుడే, స్వరాజ్యమున కర్హత జూపగలుగుదురు. నెల్లూరులో జరిగిన గడచిడల విషయమే మాసాతకుల కిదివరకు తెలిసియే యుండును. వానినిగూర్చి విచారించుటకు కొంచెము వి. సి. యెన్. గారు నియోజకబడిరి. వారొక రిపోర్టును నిరటివర్తరము నవంబరు 21 వ తేదీన క్రభత్వమువారికి సమర్పించిరి. ఆ రిపోర్టునందు, వెనుకటి సందర్భము అన్నియు ముందుగ వివరింప జడెను. వారు ఆరు కక్షలను సూచించి, జనాభిప్రాయము ప్రకాశించిరి. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు మహమ్మదీయుల మనీషుక్తము హిందువుల ఊరేగింపు వెడలుట కుత్తర విచ్ఛిన్నమందిచా యినునది మొదటి కక్ష. సివిలకోర్టు దీక్షి ననుసరించి, హిందువులు ఊరేగింపు చేయదలచిన తానభ్యంతరపెట్ట నని జిల్లా మేజిస్ట్రేటు దెలిపెను. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి ఉత్తరువునందు తప్పేమియు లేదా, కొమమెనుగారు తలంచుచున్నారు.

అయినను, అల్లరులు బడుగులని లోచింపుడు ఊరేగింపు నావనలెవని జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు తరువిచ్చి బాగుండెడిదని, వీరు సూచించిరి. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు, జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటుగారు, ఊరేగింపులో నుండవలయునా యనునది రెండవ కక్ష. ఆతరు ఊరేగింపులో నుండకపోవుట యందు తప్పులేదుగాని, అఫీసులో నున్న యెడల బాగుండెడిదని కొమమెనుగారి యభిప్రాయము. దీప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుగారు అల్లరుల నడచివైచుట కింకను ఎక్కుడు శ్రద్ధవహింపవలయునా యనునది మూడవ కక్ష. దీప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుగారు రీరి సంవత్సరముల వయస్సుగల వాడగుట చేతన, మంచి ఆరోగ్యములో నుండకుండుటచేతను, ఆతనిని నిందింపబనిలేదని, కొమమెనుగారు వ్రాసిరి. తాలూకా మేజిస్ట్రేటు, సబు మేజిస్ట్రేటుగారు, తుపాకుల ప్రేల్పుమని పోలీసువారి కుత్తరవిచ్ఛిన్న వ్యాధిచూ యనునది నాల్గవ కక్ష. ముందు లిగిన పోలీసు సన్నాహముండుటచే, మేజిస్ట్రేటుగారు గుంపు ముందుకుబోయి, మహమ్మదీయులలో నూట్లాడి, వారు వెడలిపోనిచో తుపాకులు కాల్చబడునని గట్టిగ మండలింది యుండవలసినదని కొమమెనుగారి యభిప్రాయము. ఇది సాధ్యముగానిచో, ప్రధాననాయకులను అరెస్టు చేసియుండవలసినదని, వీరు సూచించిరి. ఈవని గూడ యసంభవమయినచో, తుపాకులను ప్రేల్పునిది మహమ్మదీయులను చెదరగొట్టుటకు వియోగక పోయినచో, ఊరేగింపు నాపివైచి ఊరేగింపు నడగింది నంతులకు అల్లరిగాండ్రవై క్రిమినలు చర్యను నలువలసినదని వీరి యభిప్రాయము. అస్తిని ప్రాణమును రక్షించుట క్రభత్వమువారి క్రధమకర్తవ్యమనియు, హక్కులను కొనసాగించుట అనంతరకర్తవ్యమనియు, వీరు వ్రాసిరి. అల్లరిచేసిన వారిని చెదరగొట్టుట కవసరము గలిగినప్పుడు మాత్రమే తుపాకులనువయోగింపుమని మేజిస్ట్రేటుగారు తరువిచ్చి యుండవలసినదని వీరి యుద్దేశము.

మూకను చెదరగొట్టుటకు కాల్పులుగాక వేర మార్గములు గలవని వీరు తెలుపుచున్నారు.

ఈసంగతిని, అధికారు లెల్లరును గుర్తించి ప్రవర్తించిన, తుభావహముగ నుండును. పోలీసువారి ఏర్పాట్లు మంచివా యనునది మరియొక కక్ష. మేజిస్ట్రేటుగారి ఉత్తరువు అయిన పిమ్మట, పోలీసువారు ఉత్తరువులను అమలులో బెట్టి తీరవలయుననియు, ముందుగ తుపాకి మొనలతో బాడుచుటకు ప్రయత్నించుట పోలీసువారి తెలివితేటలను సూచించుచున్నదనియు, కొమమెనుగారి యభిప్రాయము. వీరి రిపోర్టువై నెట్టిచర్య దీసికొనుటకును తగిన యాధారము గనుపడుటలేదనియు, కొమమెనుగారు మరల వెడలి క్రభత్వమువారు సూచించిన కక్షల ననుసరించి విచారణ జరిపి రిపోర్టును జూపవలయుననియు, క్రభత్వమువారు కోరిరి. ఈ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 23 తేదీన, కొమమెనుగారు తమ రెండవ రిపోర్టును క్రభత్వము వారి కంపిరి. ఊరేగింపుకు మత సంబంధమగు ప్రాముఖ్యము గలదా యనునది క్రభత్వము వారు సూచించిన మొదటి కక్ష. దీపానలిదినమున వెడలెడి ఊరేగింపుకు మత సంబంధమగు ప్రాముఖ్యమున్నను, ఊరేగింపు గావించుటకు ఉద్దేశము మాత్రము కేవలము మత సంబంధమయినది గాదనియు, అక్టోబరు 22 తేదీ సివిల వ్యాజ్యమును దాఖలుచేసిన వెంకటాచలంతులకొర జన్మదినమనియు, తరు సివిలవాక్కును చలాయించుటకు హిందువు లాదినమున - సమకట్టరినియు, కొమమెనుగారు దెలిపిరి. ఇట్టి ఊరేగింపు జరుగుటకును, ఆయార్దముననే వెడలుటకును మామూలుగలదా యనుకక్షకు, అట్టి మామూలులేదను ఎ. యెన్. కృష్ణారావుపంతులగారి సాక్ష్యమును కొమమెనుగారు రాధారము చేసికొనిరి. కొంతమంది మహమ్మదీయులను కాల్చవలసినదనియు, ఊరేగింపును తాను కొనసాగించెదనని జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు బహిరంగముగ జెప్పిరా యనునది మూడవ కక్ష.

ఇందుల కాధారములేదని, కొమమెనుగారి యుద్దేశము. హిందువుల మహమ్మదీయుల కరస్పర వైఖరిబట్టి, జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు ఉభయపక్షముల నాయకులనుండియు పూచీత్తులను పుచ్చుకొనవలదా యనునది నాల్గవ కక్ష. అటుల గావించుటకు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారికి తగిన కారణములు ముందుగ పొడగట్టలేదని, కొమమెనుగారి యుద్దేశము. దీప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుగారు ఊరేగింపును తిన్నగ నడువవలయునని ఉత్తరువిచ్చుట, సరియాయీ ఈకక్షకు, దీప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుగారు మహమ్మదీయులగుటచే మహమ్మదీయులను శాంతి పరుచుటకు వారి కెక్కుడు వీలుండునని జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు తలచి, అట్టి యుత్తరువిచ్చి యుందురనియు, అయినను అట్టియుత్తరువు దగిన విచక్షణను సూచించుట లేదనియు, కొమమెనుగారు జవాబిచ్చిరి. ఊరేగింపు నడుచునపుడు, ఏ మేజిస్ట్రేటుగారు దానితోగూడ నుండిరి, కాల్పులు కుత్తరువుల నిద్దినదెవరు, ఇందుకవసరమయిన కరిస్థితులెవ్వి, ఉత్తరువు ఎవరి కియ్యబడెను అనునది ఆక్షరకక్ష. తాలూకా మేజిస్ట్రేటుగారు హాజరయి యుండిరనియు, మహమ్మదీయులను ముందుగ స్వయముగ మందలించి వారు విసకబోయినచో, ఊరేగింపు నాపివేసి యుండవలసినదని, కొమమెనుగారి యుద్దేశము. మేజిస్ట్రేటుగారును, పోలీసువారును, శాస్త్రవిధులను తిన్నగ నిర్వర్తించిరా యనునది ఏడవ కక్ష. తిన్నగ నిర్వర్తించిరనియే వీరి యుద్దేశము. ఉత్తరు విద్దినంతమాత్రమున కాల్పులు పోలీసువారి విధిగాదనియు, అయినను అప్పటి కరిస్థితులలో పోలీసువారికి వేరువిధముగ

(౧౦) ప్రస్తుతము నీమ పార్లమెంటులోను మంత్రివర్గములోను ప్రభుత్వము బదులుచున్నచో, అసభ్యులు ననుసరించియు యిచ్చుట కూడ కానవర్తించువారు నిబంధనల నేర్పరుమరేని, తమనుగొనగొననే తమ తమ యధికారములను తామే నిర్ణయించుకొనవచ్చును.

(౧౧) సీట్ మిలిటరీ యధికారములలో నున్నవా రెవరు యీ కానవర్తములో సభ్యులుగ నుండకరదు. కానన సభ్యుల కెవరైన నను యిట్టి యధికారపదవి లభించినయెడల, నట్టి వారు తక్షణము తమ కానవర్తప్రతినిధిపదవిని వదలుకొనవలెను. ఈ యధికారపదవులలో నున్నంతకాలమును వీరు తిరిగి ప్రజలచే నెన్నుకొనబడుటకు తగదు. కాని యీనిబంధన మంత్రివర్గములోని మంత్రివర్గములమున వ రింపదు. వీరి యుద్ధాగ్రహణ కానవర్తవారి యిష్టానుష్ఠములను బట్టియుండును.

(౧౨) ౨౧ సంవత్సరముల వయస్సుగలవారును అంతకు మైబడినవారు నగు చక్రవర్తిగారి భారతపౌరు లందరును (రెజిస్ట్రేటెడ్ ఎసెంబ్లీ) కానవర్తకు (ప్రతినిధులుగ నుండవచ్చును; అట్లే ౨౧ సంవత్సరముల వయస్సుగలవారును, అంతకు మైబడినవారు నగు పౌరు లందరును “కానీల్ ఆఫ్ స్టేటు” సభకు ప్రతినిధులుగ నుండవచ్చును.

(౧౩) ప్రతినిధులుగ నుండవలసినవారి కెట్టి లక్షణములుండవలెనో ప్రజలలో నెట్టివారికి వోటుఅధికారముండవలెనో, ఈ వివరములనుగూర్చిన నిబంధనల నన్నిటిని యీ చట్టము ననుసరించి కానవర్తమువారే నిర్ణయించుదురు గాక. కాని యీనిబంధనలలో నొక విశేషమునుమాత్రము గమనింపవలెను. ఏమనగా ఒకడు క్రిమినలు నేరముచేసి, కర్పూరా క్షిప్త నశుభవించుచున్నంత మాత్రముచేత నట్టివానికి వోటు హక్కుగూని, ప్రతినిధిగ నుండు హక్కుగూని లేకుండ చేయబడుదు. కాని, వాడు చేసిన నేరము కడుదీనిన మైనదియు, పూర్వపాపపంకములో బడద్రోయ బాలినదియు నైనయెడల మాత్ర మట్టివానికి యీ హక్కులను లేకుండ చేయవచ్చును.

(౧౪) ఈ రాజ్యములో పుట్టి పెరిగినవారును, లేక లా ప్రకారము యీ రాజ్యములోనే పుట్టి పెరిగిన వైచుచుబడినవారును అగు చక్రవర్తిగారి పౌరుల కందరకును (బ్రిటిష్ యిండియా కానవర్తకులకు మెంబరును యెన్నుకొను వోటు హక్కు ఉండి తీరవలెను; కాని అట్టివారికి యీక్రింది లక్షణములలో నేరొ యొకటి యుండవలెను.

(ఎ) గవర్నరు మెంటుకు గాని, మ్యునిసిపాలిటీకి గాని, లేక యేయిరర్ న్యాయస్థాపితముగు సంఘమునకు గాని, వ్యక్తికి గాని పాలుకు పదిరూపాయలకు తక్కువ గాకుండ పన్నులను చెల్లించు ప్రత్యేకము లందరును వోటు హక్కును చలాయించవచ్చును.

(బి) ఇంగ్లీషునుగాని, లేక యే స్వదేశభాషనుగాని సాధారణముగ చదువను వ్రాయును కత్తిగల ప్రత్యేకము లందరును వోటుహక్కును చలాయించవచ్చును.

మినహాయింపు:—కాని, మైనర్లు, పుట్టు వెట్టలు, పిచ్చి వాండ్లు, నీచ మగు ఘోర నేరముల గావించినవారు-మాత్రము యీ వోటు హక్కునకు తగదు.

(౧౫) కానవర్తమువారు యెవరినధికార వారే తమ ఆధ్యక్షులను ఉపాధ్యక్షులను యెన్నుకొనవచ్చును. ఈ కానన సభకు అధికార పదవిలో నున్నంతకాలమును యీ ఆధ్యక్షులు కూడ తమ పదవులలో నుండవచ్చును. కాని తమ యిష్టము వచ్చినప్పుడు యీ ఆధ్యక్షులు తమ పదవులకు రాజీనామా యిచ్చివేయవచ్చును.

(౧౬) సాధారణముగ కానవర్తమువారు ఆయిదుసంవత్సరములవరకు అధికారపదవిలో నుండవచ్చును; కాని యీ లోపుగ మంత్రివర్గమువారు కాననసభలోని గరిష్ఠసంఖ్యాకుల విశ్వాసమును గోల్పోయినచో, నీ కానవర్తమువారు కూడ ఆయిదేండ్ల లోపలనే తమ పదవినుండి తొలగిపోవలెను.

(౧౭) ఈ చట్టమునకును, యీ చట్టములో నుదహరింపబడిన ప్రజాస్వామ్య ప్రకటనమునకును లోబడి కానన వర్తము వారు బ్రిటిష్ యిండియా యొక్క కాంతి, శ్రేయ, సత్వరి పాలనల కావశ్యములగు సమస్త విషయములలోను కాననము ను నిర్ణయించవచ్చును.

(౧౮) నూతన కాననములను నిర్మించు విషయములో నీ రెండు సభలలో మొదట నెవరు ప్రారంభించినను ప్రారంభింపవచ్చును. కాని, క్రొత్త పన్నులను, నుకములను విధింపవలసి కచ్చివచ్చును, పట్టణ వినియోగలో నుండి యేదైన కొంత సొమ్మును దేనికొందైన ఖర్చు కెట్టవలసి వచ్చినప్పుడును, కానన సభ (రెజిస్ట్రేటెడ్ ఎసెంబ్లీ) వారుమాత్రమే మొదట దానికి ఉత్తరమింపవలెను.

(౧౯) కాననసభ (రెజిస్ట్రేటెడ్ ఎసెంబ్లీ) వారిచే నుపక్రమింపబడి సొమ్ము యొక్క ఆయవ్యయములకు సంబంధించిన యిట్టి విలులలో నెట్టివారులను చేయుటకును “కానీల్ ఆఫ్ స్టేటు” సభ వారికి అధికారము లేదు. కాని, యీ విలులలో ఫలాని సహజము చేయవలసినదని మాత్రము వీరు కానన సభవారికి కిచ్చార్చు చేయవచ్చును.

(౨౦) ఈ రెండు సభలను రాజధాని పట్టణములో సంవత్సరమునకు కనీసము రెండు పర్యాయములు తప్పక, యేక కాలమందే, సమావేశమై తీరవలెను. కాని, అత్యవసరముగ

కావలసిన యెడల వైస్రాయిగారి రెండుసభల నెన్నుకొనవలసిన సమావేశపథమ వచ్చును.

(౨౧) ఫలాని సభ్యులు గుక్రమముగ యెన్నుకొనబడి నా లేదా యను విషయమై ఆయా కానన సభలవారే నిర్ణయించుకొందురు గాక!

(౨౨) కాననసభల సమావేశమై యున్న కాలములోను, తక్కువార్హ పరములయందు ౨౦ దినముల కాలములోను యీ కానన సభకుల నెవరును అప్పలవాండ్లు వచ్చి కేయలులో నెట్టించుటకు వీలులేదు; కేవలము నేరము చేయుచుండగ అధికారులచేత పట్టుబడినప్పుడు తప్ప, లేనియెడల, ఆ కాలములో కాననసభకులను క్రిమినల్ నేరముకొంద అరెస్టు చేయుటకు గాని, ప్రాసిక్యూటు చేయుటకు గాని వీలులేదు.

(౨౩) సభాకార్యక్రమమునకు కావలసిన వివరమును నిబంధనల నన్నిటిని యెవరకు ఆసభవారే నిర్ణయించుకొందురు గాక.

(౨౪) ఈ రెండు సభల వారిచేతను నిర్వాణము గా బడిన కాననముల కన్నిటిని సాధారణముగ వైస్రాయి సమ్యుతింపింపవలెను. నీమ పార్లమెంటువారిచే నిర్ణయించబడిన కాననములను తాను త్రోసివేయుటకు చక్రవర్తిగారి కెట్టి సందర్భములలో, నెట్టి యాచారముల ననుసరించి సాధ్యమగునో, అట్టి పరిస్థితులలోనే యిచ్చుట యిండియాలో వైస్రాయిగారు కానన సభల వారి కాననములను తాను త్రోసివేయుటకు వీలు గును గాని, తదితర పరిస్థితులలో తాను త్రోసివేయుటకు వైస్రాయికి వీలులేదు.

కాని తన సమ్యుతికై తన యెదుట నుంచబడిన యే కాననములో నయినను అసలు సామాజ్యమునకే యెదురుపెట్టు అంతర్జాతీయది ఆయివు పట్టువంటి సమస్యలు సమ్యుతికై యెన్ను యెడల, అట్టి కాననము విషయమై వైస్రాయి తా నెట్టి యభిప్రాయమును తెలుపకుండ, దానిని చక్రవర్తిగారి సమ్యుతికై సీమకు పంపవచ్చును. అది చక్రవర్తిగారియనుమతిని పొంది వచ్చువరకును, ఆ కాననమున కెట్టి విలువయు నుండవలదు.

(౨౫) ముందు వైస్రాయిగారిచేత సందేశ పూర్వకముగ తమకు కిచ్చార్చు చేయబడిన యేకార్యమునకును కానన సభవారు పట్టణ వినియోగలో నుండి సొమ్మును కాంక్షను చేయ కూడదు.

(౨౬) కాననసభ (రెజిస్ట్రేటెడ్ ఎసెంబ్లీ) వారు నిర్మించిన విలులను కానీల్ ఆఫ్ స్టేటువారుకూడ మార్పులు లేకుండ ఒప్పుకొన్నయెడల వుంచితే, ఆటుల గాక, ఒకచేత కాననసభ వారు నిర్మించిన దానిని “కానీల్ ఆఫ్ స్టేటు” వారు ఒప్పుకొనక దానిలో విశేషము మార్పులను చేసినప్పుడు, ఆమార్పులకు కానన సభవారు అంగీకరింపక, మరల మరల ఆ కాననమునే (అసమావేశములోనే) మూడు పర్యాయములు మొత్తముమీద ఆదేశింపి పట్టుబడువక నిర్మించుచువచ్చిన యెడల, నికవై “కానీల్ ఆఫ్ స్టేటు” వారు దానికి సమ్యుతించినట్లునే భావించుకొనవలెను. అట్టి కాననమునకు వారు ఒప్పుకొనిన యెంతవిలువ యుండునో, యిప్పుడువా ఒప్పుకొనక పోయినను దాని కంతటి విలువయే యుండును గాని తక్కువయుండదు.

(౨౭) ఉభయములను యిష్టపడిన యెడల, రెండు సభలవారును కలిసి కూర్చోయే యేదైన నొక యంత్రమును చర్చింపవచ్చును. అప్పు డచ్చట నుండి వోటు నిచ్చి మెంబర్లలో గరిష్ఠ సంఖ్యాకుల యిష్టానుష్ఠములను బట్టియే యా యంత్రము పరిష్కారము గావలసి యుండును.

(౨౮) మంత్రివర్గములోని యే మంత్రియైనను వచ్చి కాననవర్తములో నే సభలోనైనను ప్రసంగింపవచ్చును. కాని తాను కూడ ఆ సభలో నొక సభ్యుడై యుండినచోగాని, లేని యెడల, తానా విషయమై వోటు నిచ్చుటకు తనకు హక్కు లేదు.

(౨౯) స్వపరిపాలన ననుభవించుచున్న అధినిశేత రాజ్యముల మంత్రి కెట్టి యనకారములు గలనో, అట్టి యధికారములే యిండియా మంత్రికి గూడ నుండవలెను. ఈ యిండియా మంత్రికి ఆలోచన సభ యుండవలెను. వీరికిని వీరి కిచ్చుండికిని కావలసిన కర్పూరమును సీమవారే వెట్టుకొనవలెను గాని ఆఖర్చును యిండియామీద వేయకూడదు.

(౩౦) ప్రజాస్వామ్య ప్రకటనము

(౧) బ్రిటిష్ యిండియా యంతయును ఒకటే వ్యక్తి దీనిని విడదీయటకు వీలులేదు. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యములో నున్న తదితర ప్రజలకును బాతులకును యెట్టి రాజకీయాధికారములు గలనో యట్టివే బ్రిటిష్ యిండియా ప్రజలకును గలవు.

(౨) బ్రిటిష్ యిండియాలో పుట్టి పెరిగినవారును, లాప్రకార ము వైచుచుబడిన వారును అగు సార్వభౌముని ప్రజ

లందరును న్యాయవ్యవస్థిని సమానుడే. ఒకరి యెక్కువ లేదు. ఒకరి తక్కువ లేదు. ప్రజలలో నిట్టి భేదములను పోషించు కాననము లేనియందు యీ తేజములో నమలు బరువబడ నేరవు.

(౩) ఈ చట్టము ననుసరించి నిర్మించబడు కాననముల ప్రకారము అహింసాత్మక న్యాయవిచారణ జరిగినవిధానము, తత్ఫలితముగ జేరిన కోర్టువారి తీర్పుములమున తప్ప, నింతయితరవిధమునను సార్వభౌముని పౌరు లెవరును యెట్టి శిక్షకును పాత్రులు కాకూడదు; ప్రజలయొక్క ధన, మాన, ప్రాణ కీరీరాది సార్వతంత్ర్యముల కెట్టి యుద్ధవములను జరగ కూడదు; వారియొక్క వాక్-సార్వతంత్ర్యమునకు గాని, బహిరంగ సభాసమావేశసార్వతంత్ర్యమునకు గాని యెట్టి యాటంకములను ఉండకూడదు.

(౪) సార్వభౌముని అధికారములోని ప్రతిపాదనను ఆయిధముల ధరించుట కధికారము నుండవలయును. ఆయిధ భారమున కధికారులయొక్క యవసరము లేదు. తై నెక్కులతో నిమిత్తముండవలెను. ఆయిధభారమునకు చేసి యొక ముగ (తక్కింతి తనహక్కును దర్శియోగము చేసినట్లు కోర్టునందు బుజ్జానైన గాని ఆయిధముల ధరించు హక్కు తినివేయ గూడదు.

(౫) కత్తికలకు నిర్బంధ మేమియు నుండవలెను. ప్రతికలకు మద్రాసుకును రిజర్వుకు చేసికొనవచ్చుదు తై నెక్కులకు ధరామతులను కోరగూడదు.

(౬) భారత దేశమునందు నేనయిండుగాని నా కాదకము నందుగాని, నేరములయందుగాని యెంతి దెబ్బలకీక విధించ గూడదు. వారి నేరములగు నీంకొంత గూడదు.

(౭) భారత దేశముమీద (క్రిమినలు నేరమును మోసిన యెడల ఆతనిని కట్టుకొనినచోడనే ఆతని నేరస్వభావమును తెలిసి అందుకుల సాక్ష్యమును మద్రాసు కత్తికల క్షీడన గ్రామకరీక్ష చేసినవరకు కోర్టులో బాబుచేసికొనవలయును. తనపై చెప్పిన సాక్ష్యము నుగాదా బుజ్జాన చేయుటకు అతను పాత్రులను నొకడు వెట్టుకొనుట కధికార ముండవలయును.

(౮) కాననాధికారము లేనిచో యెవరిని అనుమానము మీద కట్టుకొనకూడదు. కట్టుకొనుటకుల కారణముల నిరూపించి మేజిస్ట్రేటు వారిచేసిన వారంటును చూపించవలయును. మరణదండన విధింపవలసిన నప్పుడు తప్ప కత్తికల నేరములలో కామీ నియ్యరలయును. మరణదండనవిధింపవలసిన నేరములలో నూడ వెకోర్టువారు కామీ నియ్యకచ్చుక.

(౯) మూడుమాసముల విడిచెనుగాని జరిమానా విధించవలసిన నేరములొదప్పు కత్తికల నేరములలో వారి సహాయముతో నేరములను నిరారంభ కధికార ముండవలయును.

(౧౦) కత్తికల వైస్రాయికి అప్పీలుచేసికొన నధికార ముండవలయును. ఒకసారి విచారణచేసి విడుదలచేసిన తరువాత తిరగ కత్తికల వేయించుటకు అప్పీలుండవలెను. అంత అన్యాయము జరిగినదని వైస్రాయి పునఃపరిశీలనచేయుట తిరగ విచారణ చేయించవచ్చుక.

(౧౧) క్రిమినలు విచారణలో జడ్జి యెదుట బాధి పూర్వకముగ వాద్యాలనుమిచ్చినపుడే తప్ప యితరత్ర తీసికొను వాద్యాలమును సాక్ష్యములకు బనికిరావు. విచారణ పూర్తి యయ్యే కొపుగా తనికొదా దని త్రోసివేసిన వాద్యాలమును జడ్జి యెవరిని క్షమింపగూడదు.

(౧౨) మద్రాసులో నున్న ముగ్గు డన్నపును వారు ఒకరిమీద నొకరు, తమ ముగ్గులను నియ్యకొను వాద్యాలమును సాక్ష్యముగ నుండు తు. తోడి నేరములసాక్ష్యము పూర్వముగ బుజ్జానైన భాగిని సాధారణము చేసికొని కత్తికల విధించవలెను.

(౧౩) కేసులు వారంటును వారిచేయించి యేమనుష్యునిగాని నా నియంత్రణ లేకుండ సాదాచేయగూడదు.

(౧౪) మనదేశములో కాపురముండి చేయుట లని తనిగ జీంకలబడినవారిని మేజిస్ట్రేటు వారిచేసిన వారంటు చూపిన గాని సాదాచేయగూడదు.

(౧౫) ప్రజలు నిర్బంధములు లేకుండ తమ మనోభావముల వెల్లడించుకొను నధికార ముండవలయును. కాననాతి క్రమమును చేసినపుడు కాననప్రకారము క్షమించవలయునో గాని ప్రజల అపరాధముల నిచ్చుటకును తమ భావములను త్రికలలో వ్రాసుటకును ప్రస్తావనలలో వ్రాయుటకును యేకధమైన యాటంక ముండవలెను.

(౧౬) దేశములో నొకరు జేరిన యభిప్రాయములకును కాంతికి ధింకము కనుగనంతరకు వారు తన యభిప్రాయముల తెలిపినందుకు కట్టుకొనగూడదు.

జాము. మనము వెంటనే ఆకార్యమునకు ప్రారంభింపవలయును. ఇదివరకును మనము కొంతకాలమును వృథాము చేసియుంటిమి. ఆకాలచారణమువలన గలిగిన లోపమును నివారించజేయుటకై తగిన విధమున మనము కార్యారంభము చేయవలెను. మన యందు గలిగిన అవిద్యాసమువల్లను అలసత్వమువల్లను కలిగిన లోపమును మరపించునట్లును, పాఠకుల దుర్భాసము దుష్ప్రవర్తనములవలన గలిగిన లోపములను మరపించునట్లును మనము కార్యచరణను దిగవలయును. మనకు తక్షణమే బాధ్యతాయంతప్రభుత్వము లభింపవలయునని సంకల్పించుకొని యుంటిమి. అట్లు సంకల్పించుట యుక్తియుక్తముగానే యున్నది. దేశమునందలి రాజ్యాంగవర్ణము చేరియు, ప్రజలు వేరనియు మీరు మరువకూడదు. ప్రజాభిక్షేపములకొరకును, వారి వికాసము కొరకును రాజ్యాంగవర్ణము కల్పితమైన సాధనములలో నొకటి. అట్లు అవిరెండును చేర్చేయగ నుండెను రెంటి యందలి పరస్పరకార్యచరణమువలననే యవి రెండును పూర్ణ వికాసమును పొందగలవు. ప్రజల విజ్ఞానధనమునకు అనుగుణముగ రాజ్యాంగవిధానమును దేశమునందేర్పరచి దానిని వికసించ జేయవలసియున్నయెడల, మనము మనశక్తికి తగినట్లు ప్రజలను తదనుగుణముగ ప్రబోధించి తత్కార్యసిద్ధికి తోడ్పడవలయును. నేతమునందలి వివిధప్రజలందు వికమత్యభావమును ప్రేరేపించి వారియందు అన్యోన్యముగాకమును దేశామరత్నని పురికొల్పి ప్రజాశక్తివంతము ఏకముఖమున నడిపించుటకు కాంగ్రెసు మహాసభ పుట్టినవాటినుండియు సాధ్యమై ప్రజావికాసము విశేషముగ గలిగెను. ఇటీవల మనకు సంభవించిన విప్లవరంధర లన్నియు మనము వేలకొలది యెండవర బడి చేయుటవలన కలుగు ప్రబోధముకంటెను ప్రజలనందరిని నేటిభవిష్యత్తునీ దైవానుగ్రహమువలన మన కిందుమాలమున ప్రయత్నముగ సాధ్యమైన వికమత్యభావము పూర్ణముగ వికసించి గంధిమహాత్ముని ఆధ్వర్యముక్రిందను అలీకయించెను. మహాత్మునకు చాలమంది నోడ్డుకుచున్నారు. వారును వారి యనుచరులును మన దేశమునకు చేయుచున్న పాపనీవకు ఇప్పటివారును ముందు పుట్టిబోవువారును వారికి కృతజ్ఞులై యుండకమానరు. కాని మనము వీర్యవంతులమై మహోన్నత దేశకు వచ్చియుండలేదు. అందుకు మనము వెంటనే యింకను కార్యప్రయత్నములను చేయవలసియుండును. ప్రయత్న మే గాక, కార్యచరణమునకు కూడ దిగవలయును. ఇందుకు ప్రజాభిక్షేప విద్యాలాభమును విరివిగ కల్పించుట మొదటి సాధనము. కావున కాంగ్రెసు మహాసభవారు వెంటనే ప్రత్యేకముగ విద్యాభివృద్ధికై యొకసంఘము నేర్పరచి, వారు తమక్రిందను ఉపసంఘముల నేర్పరుచుకొని అధికారమును వారి కియ్యవలెను. వారికి విద్యావ్యాపనము చేయునని తప్ప మఱి యేప్రయత్నము నుండకూడదు. వారు ద్రవ్యమును వనూలుచేయుచు పంచేయగల సమర్థులను దేశమువెంట బంపించుచు దేశీయపాఠశాలలను కర్మకారుల ప్రయోజనార్థము పెట్టించియు వారి ఉపయోగార్థ ముపన్యాసముల నిప్పించియు, వారికి తేనుకరములైన వ్యవహారమును ప్రత్యక్షపూర్వకముగ జూపించియు, వారు పనిచేయవలసియుండును. తరువాతను పరదేశములందలి మన ప్రజల తేమార్థమాలాచింపవలెను. వారు వెంటనే దేశమునకు తిరిగివచ్చునట్లు తగు కట్టుదిట్టములను చేయవలయును. మన దేశసంస్కృతిని పూర్ణముగ వికసించజేయుటకై దేశీయలందఱి కృషియు నవసరము. తరువాతను కర్మకారుల తేమమునకును, నిష్పాకారుల యభ్యుదయమునకును, మనము కృషి చేయవలసియుండును. నేరజాతు లని వ్యవహరించుచున్న వారిలోని స్త్రీపురుషుల బాగులను దేశీయ తపనను నింతవరకును చూచియుండలేదు. వీరందరును ప్రత్యేకకాసనములకు వశపర్చి యుండుటచే తంటాలు పడుచుండిరి. వైదవరించిన సమస్యలను పరిష్కరించు నిమిత్తమై కాంగ్రెసు వారు వివిధసంఘముల నేర్పరచునట. సంఘసంస్కర్తలు తాము చేయునదేమో చేయుచున్నారు గాని, కాంగ్రెసు వారు కూడ అందుకు తగిన ప్రయత్నములకు తోడ్పడవలెను. ఈ కార్యము లన్నియు చాకచక్యముతోడను, నైపుణ్యముతోడను నెరవేర్చవలెను. మన మొకజాతికిందను ప్రబోధితులమై పునర్జన్మముపొందినయెడల మన ప్రభావముచేతను నిరంకుశాధికారిత్వమును కలిగియున్నామని మనము సాధన భూతులగుటయే గాక అధికారతీరులై యుండి మనదేశము నుండి లాభములు దీయుచున్న ఇతర విరోధినియులకు గూడ నూతనదృష్టి కల్పించుటకు దోడ్పడిన వారల నుగుదుము. ఈ కార్యవిధానమువలన ఆంగ్లేయవర్తకులకును వ్యాపారులకును, కర్మకారులకును తగినంతమంది జాతీయ లభింపక పరి

సాగక తడవులాడుకొనునట్లు చేయగలము. అప్పుడు వారు మనకు భిన్నమనస్కులై యుండవలరు. ఇందువలన మనము, నైపుణ్యము, తెలివితేటలు, ప్రత్యేక ప్రావీణ్యము లేక మోటుపనిచేయు కర్మకారులందు సమైక్యతలు ప్రారంభము చేయుటకు మనకు పిల్చేరును. అన్నిటికంటెను ఆంగ్లేయులకు ద్రవ్యమే ప్రాధాన్యమని మనము మరచిపోకూడదు. అన్ని సాధనములకంటెను నాంగ్లేయునకు డబ్బునవ్వము కలుగుసాధనమనిన చాల కష్టముగ దోచును. భారతవర్షమునందు లాభము దీయుచున్న నాంగ్లేయునకు నవ్వము గలిగించు తలంపుతో బుద్ధిపూర్వకముగ మన మేర్పాటుల జేయవలయును. భారత వర్షమునండి ముతకపదార్థముల దీసికొని వెల్లి అక్కడ వస్తు సామగ్రి తయారుచేసి నాంగ్లేయులు మన దేశమునకు బంపి లాభమును దీయుచున్నారు. అట్టి లాభమును చెడగొట్టుటకు మన కుచితమైన ప్రయత్నం నన్నిటిని మనము ప్రయోగింపవలయును. వారికి నవ్వము కలిగించుటకై మనము కర్మకారులను చెల్లెచ్చెనై పోతుండ కట్టుదిట్టములలో నుంచి మన దేశసాధనమును వృద్ధిచేయుటయే గాక లాభము తీయు నాంగ్లేయునిలాభమును చెడగొట్ట ప్రయత్నము చేయవలయును. పరదేశములనుండి మన దేశమునకు వచ్చుచున్నవల బహిష్కరించుటను, మన దేశమునండి ముతకపదార్థముల పరదేశములకు పోతుండ నాపుడల చేయుటను కాంగ్రెసువారు, నిపు యంతో గూడిన యొక సంఘము నేర్పరచి దానికి శాఖాసంఘములను పెట్టుటకు అధికారమిచ్చునట్లు పనిచేయవలయును. మన కాంగ్రేయుల న్యాయము గలిగించునట్లు చేయుట కిదియే పరచుసాధనము మన దేశమునకు వచ్చి లాభము దీయుచున్న అధికారతీర యూరోపియనులు ప్రత్యేకనిర్దేశ ప్రాంతములు లేక విద్యండులోని అల్పియులలో నున్న వారివలె ప్రవర్తించుచున్నారు. ఈసంగతిని మనము మరువకూడదు. రిప్పునప్రభువు కాలమునండియు మనల నీవిషయమై జాగ్రత్తగ నుండుమని కోరుచుచున్నాను మన వివిషయమై నిర్ణయము చేయుచు వచ్చితిమి. ఆంగ్లేయునియందున్న గొప్పలోపము వాని ధనలబ్ధి త్వమేగాని వేరొందుగాదు. ఆంగ్లేయుని గట్టిగ లొంగదీయవలయునన్న యెడల ద్రవ్యోన్యము కలిగించుటే ముఖ్యసాధనము. ఆంగ్లేయుడు ఖిత్వహత్యలైన సహించునుగాని, ఒకడబ్బు పోయినచో సహించలేదని పరామదేశీయు డొకడు పరిహాసముగా జెప్పెను. ఒకాళికప్పుడు నరహంతకులకు జరిమానా వేసి కదలుటయు, దొంగతనము చేసినవారిని ఘోరరీతి చేసిన వారిని కరిచి యుండుటయు కలదు. పార్సీలు గా రొకప్పుడు యెత్తిపాడమచు నిట్లు చెప్పిరి:-ఆంగ్లేయు నేనలో, నాంగ్లేయులు, సామ్రాజ్యవారు, విఘ్న ప్రజలు కలసియున్నప్పుడు శత్రుముఖమును మొట్టమొదట విరిపువారు భేదించినపుడు సామ్రాజ్య ప్రజలు ముందుపోయి శత్రువులను వైదింబగ బట్టుకొందురు. అపుడు ఆంగ్లేయులువచ్చి, మిగిలినదానిని మూటగట్టుకొని తీసికొనిపోవుదురు." స్వాతంత్ర్యదేవత నిర్గుణరూపిణిగాదనియు, అది ప్రతిజాతియందును వారి చిత్తవృత్తి ననుసరించి యొకానొక లక్షణసంజాత మై యుండుననియు, వారాలక్షణమును బట్టి స్వాతంత్ర్యరూపమును నిర్ణయించెదననియు, ధనవ్యామోహమే వారి స్వాంత్ర్యరూపమునకు లక్ష్యమై యుండుననియు బహు చెలిపియుండెను.

ఉత్తమాశ్రయము

దేశసాధనమును తిరుగ ప్రసాదించి దేశమునందలి ధనమును వృద్ధిచేసి, ఇక్కడ ఆంగ్లేయులు ప్రవేశించి సామగ్రిని సంపాదించి వస్తువులను తయారుచేసి మనదేశమునందును ఇంగ్లాండునందును అధినిదేశములలోను విక్రయించి లాభమును దీయుటకు వీలు లేకుండ నాటకపరమ నీకార్యవిధానము చాల నుత్తమగు శత్రుమై యుండగలదు. అందులో మన కష్టి యుపద్రవమును కలిగించు సిద్ధాంతములేను. అది కాస్త్రవిరుద్ధమని రాజప్రతినిధి యెవరును చెప్పటకు సాహసంపరు. మన మిట్లు చేయుటయే ద్వేషభావము నెంతమాత్రమును మన కడుపులో పెట్టుకొనకూడదు. కేవలము ఆంగ్లేయ వస్తువులను మాత్రము బహిష్కరించుటవలన ప్రయోజనముండదు. అందువలన విదేశీయులనుండి సరకులవచ్చినదే ఇప్పటివలెనే మనదేశ పరిశ్రమలు పూర్ణముగ వికసించవలవు.

ఇంతవరకును ఆంగ్లేయదేశమునందలి యేపక్షమును ఆశ్రయింపక తటస్థముగ నుండి పనిచేయుట కాంగ్రెసునకు అచారమై యుండెను. కాంగ్రెసు ప్రాచుస్థికకాలములో నట్లుచేయుట యుక్తియుక్తముగనుండెను. ఇప్పుడా తటస్థభావమును వ్యజించి ఒకపక్షమును ఆశ్రయించుట యుక్తియుక్తముగ నుండునని నాకు తోచుచున్నది. కాన్ఫరెన్స్ పక్షమువారు

గాని, యూనియన్ని పక్షము వారు గాని మనకు పనికిరారు. కావున నిక లేబరుపక్షమును గాని లిబరల్ పక్షమును గాని ఆశ్రయించుకొని మనము పనిచేయవలసి యుండును. లిబరల్ పక్షము వారిలో నొకరిద్దరుకప్పు, తక్కినవారు రందరును పూర్వసాంప్రదాయము నిష్పాకువదలి వేసియుండిరి. ఇకను మనకు ప్రయోజనకరముగ నుండు వారు లిబరల్ పక్షమువారు మిగిలియుండురు. వారిలో కనవర్ధివంటి "ఇండిపెండెంటు లిబరల్స్" కూడ గలరు. మనవారు ఇదివరకే లేబరుపక్షమువారితో కలసి మెలసి పనిచేయుచున్నాము. కర్నల్ వెడ్డెవుడ్ బెకెన్సూరు మున్నగు వారు మనతో సంతోషపూర్వకముగ పనిచేయుచున్నారు. మనకోరికలను వారు తృప్తికరించి మనతో పనిచేయుటకు నిరాకరింపరు.

మూడేమార్గములు

స్వపరిపాలనా ప్రాప్తమునకు మన మవలంబింపవలసిన మార్గములు మూడు గోచరించుచున్నవి. దైనిర్భయపూర్వకమును, ఆధునిక ఆధునాతన కాలములందలి స్వతంత్రదేశములలోని విజ్ఞానవంతులు అనుభవపూర్వకముగ ప్రయోజన ఆప్రయోజనముల నిర్ణయము ననుసరించుచును, భారత జాతిని నిర్మింపవలయును. మన దేశమునందు లాభమును దీయుటకై యున్న పరదేశీయులును, విరోధాజేయులును కొట్టుకొని పోవుచున్న లాభమును వారట్లు కొట్టుకొనిపోతుండ అపుడలచేసియు, మనదేశమునందు పొందుచున్న లాభములను వారికి లేకుండ చేసియు, దేశమునందలి పారిశ్రామిక, ఆర్థికస్థితులను క్రొత్తగ నేర్పాటు చేయవలెను. మనము ముఖ్యముగ లేబరుపక్షముతో కలిసి పనిచేయవలెను. నేను తెలిపిన కార్యవిధానమువలన ప్రజలలో ప్రజలకు భేదభావ ముదయింపదు. ఈర్ష్య జనింపదు. నిర్బంధవిధానమును పురికొల్పి లక్షణము లిందు కానరావు. ఈ కార్య విధానమును ఆచరించుటకు దిగిన అనుచరులకు ముప్పు ఎంత మాత్రమును సంభవించనేరదు.

మన మాలోచింపవలసినవి రెండుమార్గములే గలవు. అంతేగాని, నిరంకుశాధికారవర్ణమును, మనమును, ఇప్పుడు చేయుచున్నట్లు మూడవ పంథలేదు. తమకట్టి తలంపు లేదని వైకిచెప్పుచు నిరంకుశాధికారవర్ణము మొదటినుండియు ప్రజలతో సహకారము నవేక్షింపకుండ ప్రజల కొక ధర్మమును, యూరోపియనుల కింకొక ధర్మమును అవలంబించి, క్రమక్రమముగ స్వాతంత్ర్యదేశములలో నెన్నడు కని విని యెరుంగని నిర్బంధకాసనములను ప్రయోగించుటయు కలదు. మనస్థితికడు దుర్భరమయ్యెను. ఎవరుకమిటి బోధువలన అదుర్భరస్థితి మరింత అధ్యాన్నమయ్యెను; మనమింక దాని నెంతమాత్రమును భరింపజాలము. ప్రస్తుత విషమస్థితిలో యెవరితెన్నున వారు సమయోచితముగ పనిచేసి, అస్థిములనుండి బయటబడుటకు కృషి సలుపుటకు తగిన కార్యక్రమమును నిర్ణయించుటయేగాక, ఆ కార్యక్రమము సాగరికలోకము నందలియుత్తముల మన సములను రంజింపజేయునదిగ నుండవలయును. ఇంగ్లాండుదేశము కండ్లుమూసికొని యింక తనయిష్టముచచ్చినట్లు పనిచేయుటకు వీలులేదు. మనము కష్టబాలమునుండి విముక్తికొంది గంధిమహాత్ముడు దెల్పినట్లు నిష్కల్మష మగు మనోజాక్ష్మాయములతో ఆంగ్లేయులను మనము ధర్మమును ప్రసాదించవలసినదని లోకముముందర ప్రశ్నించవలసియుండును. మీరు దీనిని మనోజాక్ష్మాయకర్మలచే అవలోకించవలయును.

మనము కోరవలసిన కోరికను యోజనాముతో నడుగుటయే గాక, మన కేమి కావలయునో వాని స్వరూపమును నిర్ణయించుటయుండును. అస్వరూపప్రాప్తికి పనిచేయుటకు నుకూడ. మనముందర మేకిభవింపవలెను. దేశజాతిస్వభు తక్షణము తమకు బాధ్యతాయంతప్రభుత్వమును ప్రసాదించి తీరవలెనని ఒక్కపెట్టిన కోరుచున్నారు. ఈసంగతి నాకు బాగుగ తెలియదు. మీరందరు కూడ నిజే తలచుచుంటిరని నే భావించెదను. కాని ఆఫలప్రాప్తికి కావలసిన కార్యచరణమునందు మనము ఏకీభూతుల మై యుండనియెడల నేను మాతృముఖమును దైవముఖమును చూచి మనకుగలిగిన యాతరుణ్య బాధిపోవు ననియు మనయొక్క స్వాతంత్ర్యస్ఫూర్తి యెండమావులవలె కంటికి గనబడి తుణములో అదృశ్యమై ఉత్తరక్షణములో తిరిగి గోచరమై మనల నెప్పుడు నిజే వ్యామోహితులను చేసి మోసపుచ్చక మానదనియు చెప్పకతిరదు. అట్లు మనకుదొరకిన అనుకూలతరుణమును జారవిడిచినయెడల మనము అసాలోచితముగ తొందరపడినట్లును, భగవత్ప్రసాదమైన మన నిముక్తితరుణమును జారవిడిచినట్లును లోకులను, మన

భావిసంతతివారును మనలను నెవ్వరికీ మనము. విశ్వభావముతో నుండినా మనము తరింపగలము, లేక కలహము పెట్టుకొంటేమా నాశనమైపోదుము.

ప్రజాప్రభుత్వ స్వరూపము

దేశమునందు నెలకొల్పిన ప్రజాప్రభుత్వ స్వరూపము యేకచ్ఛత్రాధి పత్యముగ నొక్కరే పరిపాలించుచుండినను, లేదా ప్రజాసమాహము తమలో తాము వ్యవహారముల నన్నింటిని సాకల్యముగ నందరియందుకొని పరిపాలించు చుండినను నీనిలో దేనిని బట్టి ప్రజాభి కేతనము సౌఖ్యమును స్వాతంత్ర్యమును గలుగుచుండెనో ఆ సౌఖ్యమును, ఆ స్వాతంత్ర్యమును బట్టి యా ప్రభుత్వమునందలి లోపాలలోపముల గని పెట్టవచ్చును. ప్రభుత్వవిధానమెట్లు నిరూపితమై యుండినను ప్రజలందఱు నందఱియందుకొని వ్యవహారముల నిర్ణయించుకొని యెడల ప్రజా స్వాతంత్ర్యమునందని రాజ్యవేత్తల యభిప్రాయము. వ్యక్తి స్వతామును, స్వాతంత్ర్యమును ధారపోసి ఒక్కరు చెప్పు మాటను పట్టుకొని వ్రేలాడి వారి యిష్టానుసారము చేయుట స్వాతంత్ర్యమునకు భిన్నముగాని యనుకూలము గాదు. స్వార్థ, యే ధైర్యు, జర్మనీ మున్నగు సామ్రాజ్యము లుచ్చదేశయందుండినను ఏకచ్ఛత్రాధి పత్యమును నమ్ముకొని ప్రజలు తమ సహజసిద్ధమైన వ్యక్తి స్వరూపమును యెప్పుడు విస్మరించిరో యానాడే యవి యుచ్చన్న మగుటకు మొదలు పెట్టినవి. మన మీవిషయమును బాగుగ గమనింపవలయును. ఇప్పుడు దేశమునందు జీర్ణించియున్న నిరంకుశాధికారమునకు బదులు క్రొత్తనిరంకుశాధికారమును తెచ్చి పెట్టు కొనకూడదు. మనము బాధ్యతా ప్రభుత్వము నెలకొల్పుటతో మాత్రము సంతోషింపకూడదు. ఆస్పదపాలనావిధానము మహాన్నత దశయందుండనట్లు నిలువజెట్టుటకు పాటుబడవలయును. స్వపరిపాలనము లభించినను జమైకా దానిని అనుభవించలేక విడిచిపెట్టివేసెను.

భార్యకాలమునందు భరతవర్ష మున ప్రజలు పరిపూర్ణ వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యముతో పరిపాలించు కొనుచుండిరి. ప్రభుత్వమునకు నిలయములైన పట్టణములందును, గ్రామములందును ప్రజలు తమ వ్యవహారములను తమలో తామే నిర్వహించుకొనుచుండిరి. కాని తమ వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యమును మరచి యొకరినే నమ్మియుండలేదు. రాజు పాలనాకార్యములందు మంత్రులతో సలహాచేయుచుండెను గాని తన యిష్టానుసారముగా గాని, తన నాక్రయించియుండు మంత్రుల మాటను గాని విని యే పని నైనను జేయలేదు. న్యాయాన్వయ విచక్షణయందు నైతము మన పూర్వులు ఒకరు చెప్పినమాటనే వివేకపరుగురు చెప్పు మాటలనే పాటించుచుండెడి వారు. మనకు ప్రజలందఱిని సంప్రదించి పాలించువిధాన ముగ్గుపాలతో వచ్చినది గాని క్రొత్తది గాదు. కావున మనమిప్పుడు యాధర్మమునే పాటించుచు ప్రభుత్వవిధాన మేర్పాటుపలసి యుండును.

కలకత్తా కాంగ్రెసు తీర్మానము వలన గతిగడి యనర్థము నొక దానిని పేర్కొనెదను. నిరాకరణోద్యమ కార్యవిధానమును, దానివలన గలుగు దోషములును మనము నాలుగు నెలలనుంచి గుర్తించుచుంటిమి. ఆ కార్యచరణమువలన ప్రజలలో భయమును, వేదనయును, తీవ్ర రాగ ద్వేషములును తుర్జ్వయును, అతిశయించెనో లేదో మీరే నిర్ణయించుకొవలయును. నిరాకరణవిముఖులుదానిని గూర్చి యేమనుచున్నారో గూడ మీరాలోచింపవలయును. మనము జాతివైషమ్యములచేతను, వర్ణ భేదములచేతను, వేరుబడియుండి స్వపరిపాలనాధికారమునకు దగియుండలేదని నిరంకుశాధికారవర్గమువారు జెప్పుచు నేయుండిరి. హిందూ మహమ్మదీయులకు క్రొత్తగా నైత్యమత్త్యము గలిగినందులకు మనము సంతోషించెదము. కాని నిరాకరణవాదముతో దేశమును రెండుపక్షములుగ జేసి యొకరితో నొకరికి ద్వేషము గలుగజేయకూడదు. ఇట్లు మనము స్వయంకృతాపరాధముచే దేశమునందు రెండుపక్షముల దెచ్చి పెట్టి తనకొరకు ద్వేషమును ప్రబలజేసి దైవానుగ్రహమువలన హిందూ మహమ్మదీయులయందు గలిగిన యొకమత్యలాభమును పోగొట్టుకొనిన వార మగుదుము. నిరాకరణోద్యమమును ప్రారంభించిన గాంధీమహాత్మున కసలు అనర్థము దెచ్చి పెట్టవలయుననుకూలము లేకపోయినను యిటువంటి యుద్ధమమువలన నంతఃకలహములు వృద్ధికాగలవని లోకానుభవము చెప్పుచున్నది. కార్యాచరణమునందు ఒకరి నొకరు బహిష్కరించుకొనక మానరు. విర్లండులోగూడ నట్లే జరిగెను. కావున నట్లే మనదేశమునందును నిరాకరణోద్యమ వ్యాపకమువలన జరుగు నని, దైవచింతచేతను, ధర్మబుద్ధిచేతను, దేశానురాగముచేతను, మీరే యోచింపవలయును. ప్రాతఃపథ్యములను వదలి ప్రభుత్వమువారిని యోచించి మన కోర్కెల నెఱవేర్చుకొనవలె

నని చెప్పువారిలోగూడ కొందఱు సహాయనిరాకరణోద్యమము నిర్విఘ్నముగ కొనసాగినయెడల దేశమున కనర్థము కలుగు నని భయపడుచున్నారు.

కాంగ్రెసు విధానము

కాంగ్రెసు విధానమును మార్పుచేయుమును మీరు ముఖ్యముగ యోచింపవలసి యుండును. కాంగ్రెసు విధానమెట్లుండవలయునని మనము యోచింప కూడదు. ఎందుకు మార్పువలయునో, ఎట్లు మార్పువలయునో యోచింపవలయును. ఈరెంటికిని మాత్రము భేదము గలదు. మనకు లాభమందునపడే మనము మార్పును కోరవలసి యుండును. నేను దానినిగురించి యొకమాటయే చెప్పదలచితిని. భారతవర్షము ఆంగ్లాసామ్రాజ్యాంతర్యాగమై యున్నదనియు, ప్రజలు స్వాతంత్ర్యమును ప్రబోధము ననుభవించుచున్నపుడు గూడ భారతవర్షము ఆంగ్లాసామ్రాజ్యాంతర్యమై యుండవలె ననియు నే నారంభము నుండియు తెలుపుచు నే యుంటిని. ఈ భావనివా రే విధముగా మనకు స్వాతంత్ర్యమును, సౌభాగ్యమును, యితరజాతులతో సహాసముగ తలయెత్తుకొని దిరుగుభాగ్యమును యెట్లు గోరుచున్నారో నేనును యట్లే గోరుచున్నాను. వారి కెంత మాత్రమును నేను తీసిపోవువాడను గాను. భారతవర్షము ఆంగ్లాసామ్రాజ్యాంతర్యాగమై యుండి స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచుండుట యెక్కువ లాభకరమనియు, భారతవర్షము ఆంగ్లాసామ్రాజ్యమునుండి విడివడి స్వాతంత్ర్యమును బొందుట అంతకంటె యెక్కువ లాభకరముగ నుండి దనియు నాకు నిర్మలబుద్ధితో యోచించిన లోచుచుండెను. విషమావస్థ సలహా ప్రమేయపుడు ఆంగ్లాసామ్రాజ్యముతో సంబంధమునకుట చేతనే తన స్వతంత్ర్యము నిల్పుకొని జపాను శత్రువు చేరు ప్రతివ్యతిలో బ్రతుక గలిగెనని మీరు మరచిపోకూడదు. మనము బ్రదికియున్న నాళ్లును ఆంగ్లాసామ్రాజ్య సంబంధమునా నున్న యెడల మనకు యెక్కువ లాభ వాయకముగ నుండును గాని కొంతకాలము మాత్ర మట్లుండుటవలన లాభములేదు. మొన్న మొన్నటివరకును విర్లండుదేశభిక్షుల ధోరణి యిట్లేయుండెను. కాని యిప్పుడు వారు తమమనోభావములను మార్చుకొనుటకు కారణము లేకపోలేదు. వారింతకాలమును తమకు స్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించువునని గర్హించెట్లుచున్నను మంచి తిరుణములో దానిని ప్రసాదించ నిరాకరించి నందువలన వారి ధోరణి మారెనని ప్రస్తుతము ఆంగ్లాదేశ మాత్రము కూడ ఒప్పుకొనుచున్నాడు. మనదేశమునకును విర్లండు దేశమునకును జాల భేదముగలదు. విర్లండుదేశము ఇంగ్లాండుదేశమునకు చాల దగ్గరగ నుండుటచే పరిపూర్ణాధి నివేశకరాజ్య స్వాతంత్ర్యాధికారము నిచ్చుటకు వీలులేకపోయెను. మనము దూరమునందుంటిమి. వారిని మనకును జాతిమతములు భిన్నములుగ నున్నవి. విర్లండుకును ఇంగ్లాండునకు గల విభేదస్వరూపమును నేను పూర్ణముగ గుర్తించలేకన్నాను. విర్లండును చూచి మన ధోరణిని మార్చుకొనుట తగదు. మనకును వారిని యెట్టిసాపత్యమును లేదు. మనకు ఆంగ్లాపాలకులు స్వపరిపాలన మిచ్చెదమని వాగ్దత్తము చేసిరి. కాని యంతవరకును వారు చేసిన వాగ్దత్తముల వలన నెట్టి ఫలముగలిగెనో మనకు స్వానుభవమువలన దెలిసియే యుండును. మనము నిరాశమాత్రము చెందకూడదు. మనము యోగ్యముగ ప్రవర్తించి కట్టుకట్టముల జేసికొని జాగ్రత్తగ నుండిన యెడల వారు మాటతప్పుకుండ చేరుగలము.

విషయదత్త

మనము రెండుసంవత్సరముల నుండియు చాల విషమావస్థయందుంటిమి. ఆవిషమస్థితి యిప్పుడు మరంతవిషమించెను. భారతదేశ చారిత్రమునందును, త్రాపి కాంగ్రెసు చారిత్రమునందును నీ సాగపుర సమావేశమే యత్యుత్తమమై విరాజిల్లగలదు. ప్రస్తుతి విషమావస్థనుండి తొలగించుటకు యిదియే సాధనభూమి. మన దేశమునకును, మనకును ఆత్యుత్తమ లాభమును, సౌభాగ్యమును, సంపదమును చేకూరునట్లు మనము సమాలోచనము చేసి పనిచేయవలయును. మన తిరుణోపాయము గాంధీమహాత్ముని చేతియందును మాంట్టెగ్యుచేతియందును గలదు. మనము వారుభయాలకును రెండు సందేశముల సమర్పింపవలయును. మాంట్టెగ్యుకు మీరు గెప్పుడు. నేను గాంధీకి చెప్పెదను. “అయ్యా మాంట్టెగ్యుగారు! దయ జేసి యిట్లాచేయండి” అని మీరుచెప్పండి. “మహాత్మాగాంధీ గారు! యిట్లాచేయకండయ్యా” అని నేను చెప్పెదను. ఈరెంటిని వారు స్వీకరించి యేమి చెప్పుదురో దానిని బట్టియే మనకు తరణోపాయము కలుగవలయును. యుద్ధ కాలమున నాంగ్లాప్రభుత్వమువారు విజయయంకన తోడనే తాము పూర్వము చేసిన వాగ్దానముల నిర్లక్ష్యము చేసిరి. భారతవర్షములో వెంటనే బాధ్యతాయత ప్రభుత్వము నెలకొల్పదమనిరి. భిలాఫుత్త వ్యవహారములో మహమ్మదీయ పరిస్థానముల జోలికి రామని వాగ్దానముచేసిరి. అధినివేశ రాజ్యములయందలి భారతీయులకు కష్టములు లేకుండ తమతో సరిసమానులుగ నాదరించెదమని గూడ వాగ్దానము చేసిరి. కాని యుద్ధము గెలుచుట తోడనే వారికి పూర్వప్రవృత్తి తల చూపెను. ఇప్పుటికైనను మించిపోలేదనియు, ఇంతవరకు ఆలస్యము చేయుటచే నింకను నష్టముకలుగ లేదనియు వారికి తెలియజేప్పవలెను. కొంతకాలపరిమితి నేర్పరచి, ఆకాలములో బాధ్యతాయత

ప్రభుత్వమును ప్రసాదించునట్లు చేసికొనవలెనని మనకు కొండరాంగ్లేయు మిత్రులు సలహాచెప్పుచున్నారు. గాని, మన కది రుచింప నేరదు. మనకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము లేనిదే మన మొక్కనిమిషమైనను బ్రతుకజాలము. మనము నానాటికి మరంతక్షణదశకు వత్తుము. మన కీ ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము యివ్వకుండుటకు యే విధమైన ఆక్షేపణయు నుండజాలదు. సంపూర్ణ కాసనము నందలి కాలపరిమితి చేతను, ఉపాధ్యక్షమునందు కల్పించిన ఆటంకముల చేతను, బహుళః వారు మన కార్థిక స్వాతంత్ర్యమును యివ్వ మరచియుండురు. దేశీయనిర్మాణమునందు బర్కుచెప్పినట్లుగ ద్వేషమువలన నాశనమే గాని కల్యాణము కలుగ నేరదని మీరు మాంట్టెగ్యునకును, నేను గాంధీమహాత్మునకును తెలియజేప్పవలెను. పంజాబు దురంతరములందు మనకు భరింపరాని పరిభవములను గావించిన వారిని శిక్షింపవలసినదని యింకను కొరుటవలన ప్రయోజనము కలుగదు. వారిని శిక్షించుట ఉత్తమము. కాని అదురంత కార్యములను మాత్రము మనము మరచిపోకూడదు. ఏజాతీయు యే మానవుడును తమ పూర్వసౌభాగ్యమును మరచియో, మానవకృత్యముల వలన తమకు సంఘటిల్లినపూర్వాపచారములను మరచియు వికసింపజాలరు. ఇటీవల జరిగిన కార్యానుభవమును మనము మన మనస్సులలో పెట్టుకొని, మన భావికర్తవ్యమును వెంటనే నిర్ణయించుకొనవలెను. మన సంకల్పమునందెంతమాత్రమును ద్వేషభావముండకూడదు. మన కపకారము చేసినవారిని శిక్షించుట మనకు సహజగుణము. దీనివలన లోకములోని వారు కూడ ద్వేషమును మరచి ప్రేమ పూర్వ లగుదురు. మనకు ప్రేమయు గలుగును. మనకు దేశానురక్తియున్నను దానివలన మానవ మాత్రుని యెడ మనము చూపవలసిన వాత్సల్యమునకు ఆటంకము కలుగ ననియు, వైగా అట్టి ప్రేమ కది సాధనభూమితమై యుండుననియు పరామర్శదేశాధ్యక్షు డగు ఫాయిజ్ కేరు చెప్పిన మాటలు మనకును వర్తించును. మనము ఆంగ్లేయు లందరి యందును ధర్మగుణమును చూపకూడదు. మనము ఆజాతీనంతను నిందింపజాలము. దీనికి నిదర్శనము కావలసినయెడల, పంజాబులోని దురంతములకును ఆంగ్లేయులలో నూటికే తొంబదియందొకని యెట్టి సంబంధమును లేదని కర్నూల్ జడ్జి వృద్ధుడారు వచించియున్నారు. మనలో వాత్సల్యముండి, ద్వేషము పోయినయెడల మనకు జరిగిన అన్యాయమునకు ప్రభుత్వమువారును మిగిలిన పదిమంది ప్రజలును పశ్చాత్తాప పడునట్లు చేయగలము. వెంటనే మనకు స్వపరిపాలనాధికారమును ప్రసాదించునట్లును, ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము నిచ్చునట్లును చేయగలము. వారు మన కోర్కెల నప్పటికిని నిరాకరించినయెడల వారెండు కట్టుచేయుచుండిరో మనము వెంటనే ప్రహింపగలము. మన మట్లు చేయుటకు సంకల్పమునందే గాక, కార్యాచరణమునందును ఏకీభావముతో కృషి సలుపవలెను. మన మందరమును యేకీభువులమై యుండి హంగరీ, విర్లండు దేశములు స్వాతంత్ర్యాధిమై యవలంబించిన దురంత కార్యములను స్మరింపక, ప్రాణము, ఇటలీదేశము లవలంబించిన సౌమ్యపద్ధతులనే ఆక్రయించి మోక్షమును సాధింతు మని ఆంగ్లేయులకు ఘంటాపథముగ జెప్పవలెను. ఒకవేళ కారణాంతఃములచే మన మాచరించు కార్యములందు దురంతములు తలనూపినయెడల, అట్టి దురంతములకు మూలకారణము ఆంగ్లేయులే గాని భారతీయులు కాజాల రని చెప్పి జేయవలెను. ఆంగ్లాపాలకులు నిరుదే పాంచాలమునందు దురంతకార్యములను జరిపిరి. విర్లండులోకంటె కూడ యెక్కువ దురంతములను ఆంగ్లేయులు పాంచాలమునందు చేసిరి.

పునరన్వేష

భారతీయులు పునరన్వేషమే త్రి యేకీభువులై, యేకవాణితో, స్వాతంత్ర్యమును సర్వసమత్వమునే గాక, సర్వజన సౌభ్రాతృత్వము కూడ మా యాదర్శమే యని భూసభాంతరాములు నిండునట్లు ఉచ్చరించుచు మేమును “మానవమాత్రులమే. మేమే మానవు లందరిలోను ఆద్యులము, ఆగ్రగణ్యులము. తిరిగి మే మా యగ్రస్థానమునే యలంకరింప సంకల్పించితిమి. మీరింకను యిచ్చటి యధికారవర్గమువారి నే నమ్ముకొని మాకోర్కెలను తృటికరింపకూడదు.” అని విస్పష్టముగ నాంగ్లేయులకు దెలుపగలము. మీరింకను అన్యకములో పడబోకుడు; అందువలన వ్యవహారము విషమించిపోవును. కొందరింకను యిచ్చటికిని ఆంగ్లేయులయెడ వాత్సల్యముతో నున్న వారు కలరు. నిరాకరణోద్యమము శీఘ్రముగ వ్యాపించిపోవుచున్నది. ప్రజలు విప్లవమార్గములనుండి తొలగి సౌమ్యపద్ధతులతో తమ కామితార్థములను సాధింప సమకట్టిరి. దీనివలన ప్రజలయందు గల ప్రభుభక్తి పరామర్శిత ప్రత్యక్షముగ వ్యక్తమగుచుండెను. మోసముచేసి మమ్ముల నిట్టిస్థితిలో నే నిర్బంధపద్ధతులచే నణచి యుంచుట చాల ప్రమాదకరము; అవ్యక్తము. అత్యుపాత్యాకారకము. “మీకు స్వపరిపాలన నెప్పుడో యిచ్చుటకు సంకల్పించి యుంటిమి. జాతీయసమితిలో మీకు సభ్యత్వమిచ్చితిమి. సామ్రాజ్యసభయందు మీకు ప్రాతినిధ్యమిచ్చితిమి” అను నీ మొదలగు మాయమాటలచే మమ్ముల నిక ప్రేమ పెట్టజాలరు. ఇన్నిమాట లెందుకు; బుద్ధితెచ్చుకొని మాతో కలసియుండుడు; లేనియెడల తొలగిపోండు; అనవసరముగ రక్తపాతము కలిగింపక మరీ తొలగిపోండు.

భారతజాతీయమహాసభ

35-వ సమావేశము : నాగపురము నందు ఆదివారము గూడుట

సభాధ్యక్షులు నేలం విజయరాఘవాచార్యులచారి ప్రారంభోపన్యాసము

ఆశాభంగకరముగ నుండును.

నాగపురము, శనివారము 26:-

నేడు నాగపురమునందు గూడిన దేశీయమహాసభాధ్యక్షులను వహించిన నేలం విజయరాఘవాచార్యులవారి యుపన్యాసమునందలి సాహాయ్యనిరాకరణకార్యక్రమమును గూర్చి వారిచ్చిన యభిప్రాయములను ముందుగ ప్రచురించితిమి. ఆ పిమ్మట మిగిలిన భాగములను సంగ్రహముగ ముద్రించితిమి :

సహాయనిరాకరణకార్యక్రమము.

ప్రతివోటును ఒకప్రశ్నను అడుగుచున్నాను. మీరడిగడి కోర్కెలకు ఏమి ఆధారము కలదు? బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము సిద్ధించుటకు ఇంగ్లండు దేశమును బలవంత పెట్ట గల సాధనము మీ కోరిక కలదు? విప్లవము కాస్తా? కాంతిసాధనమును మీ చేయి యుపయోగించెదరు? ఈ ప్రశ్న చిహ్నంతో గూడుకొని యున్నది. దీనికి సరియగు సమాధానము గూర్చి ఎన్ని సార్లు యోచించినను నాకు భయము కలుగుచు నేయున్నది. వినను దీనిని పరిష్కరింపకలేవును. ఆ పరిష్కారము ననుసరించి యే మనము ఆధారపడెదమును. అందుచే భగ్యబద్ధులమై కడుజాగ్రూకతతో ధైర్యమును కోల్పోవక కృషి సలుపవలయును. ఇందుకొరకు ఇతరస్వతంత్రదేశముల చారిత్రమును పఠించి ఆ దేశీయుల అనుభవములను, రాజకీయపరిజ్ఞానమును మన మధారముగ గైకొనవలెను. వెనుకటి చారిత్రమును గమనింపవలయును. అనుభవముచే యోగ్యమయిన వని నిర్ణయింపవలయును. ఆవిధానములను మార్గదర్శకముగ గైకొనవలయును. సురక్షితముగ ముందుకు నడివలయు ననిన ఇదియే యుత్తమమార్గము. ఈ ప్రశ్నకు కలకత్తాలో గూడిన ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభ ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు అధికసంఖ్యాకుల మూలమున సాహాయ్యనిరాకరణకార్యక్రమము నామోదించెను. కార్యక్రమమును గూర్చి ముత్రమే చర్చింపబడెను గాని సిద్ధాంతమును గూర్చి గాని దాని నవలంబింపవలసిన యావశ్యకత గూర్చి గాని ప్రత్యేకముగ చర్చ జరుగలేదు. సహాయనిరాకరణమును అవలంబింపవలయునను విషయములో భేదాభిప్రాయ ముండజాలదు. రివల్యూషన్ సమస్యనుండియు మనము విన్నపముల నంపుచుంటిమి. ప్రార్థనలు చేయుచుంటిమి. ఆందోళనము జరుపుచుంటిమి. కాని ప్రయోజనము లేదయ్యెను. ఇందుకు తోడుగ అధికారులు మన నిస్సహాయ స్థితిని సందుచేసికొని మరింత బాధ పెట్టిరి. అందువలన మన జన్మస్వాతంత్ర్యములను రక్షించుకొనుటకు మనము పూనుట సవచ్చెను. అట్టి దుస్థితియే బ్రిటిషు కాలనీలలో కూడ ప్రబలెను. అంతేగాదు. దేశమంతయు కన్నీరు మున్నీరుగ విలపించుచుండ ఆవమానపరంపరలు మనపై కురిసింపబడెను. పంజాబు అల్లరుల సందర్భమున ప్రసాదించబడిన నష్టపరిహారముల నొకసారి పరికింపుము. బాధపడిన యూరోపియనులకు బాధపడిన భారతీయులకు ఎట్టి తారతమ్యము చూపింపబడెనో పరికించిన మనహృద్దులు తృప్తికరింపబడె ననియు, మనము మానవమాత్రులముగ గూడ పరిగణింపబడ లేదనియు స్పష్టమగుచున్నది. ఎవరుకమ్మిటి రిపోర్టును ఒకమారు తిలకింపుము. ఆసంఘము నకు సర్ ఒడ్వయరును అధ్యక్షునిగ నియమించిన విధమును కనుగొనుదుఃజనరలు డయరుకు స్మరణచిహ్నమును నెలకొల్పియు అధికారులు దానికి చందాలు నొసగుగూడదని ప్రభుత్వము వారు నిషేధింపవలసిన స్థితి కచ్చుటయు నెంత విచిత్రమో చూడుదు. డయరు నేనాని చేసిన వధలను కలకత్తా యూరపియను సంఘమువారు సమర్థించినవిషయమును స్మరింపుము ! తీర్మానపరంపరతో కాలము గడవెడి దినములు గలిగించెను. మనము నాశనముగాకుండ చూచుకొనవలయు ననిన ఆంగ్ల దేశము స్వాతంత్ర్యము ప్రసాదించునట్లు బలవంత పెట్టవలయును. ఇప్పుడు మనము ఆలోచింపవలసిన ప్రశ్న యొకటి కలదు. ఇది వరకు అంగీకరించిన సహాయనిరాకరణకార్యక్రమము సరియైనదా? మన యుద్దేశమును సఫలపరుచునా? అని విచారింపవలయును. సిద్ధాంతము నిర్వచనము కాలేదు. అపని చేయుటయు కష్టము. సాత్వికనిరోధము, సమ్మెకట్టులు, మొదలగునవిన్నయు దీనియందు చేరును. రాజప్రతినిధి గారు ఈ సిద్ధాంత

ము కాత్త్రునిగ్ధ చని చెప్పిన సంగతి మీకు తెలిసియుండును. వీరి ప్రాటనను విస్మయము కలిగించుచుండెను. బ్రిటిషు చారిత్రమునందెల్ల నిశేధనయము తెచ్చిపెట్టిన రాజప్రతినిధి కాత్త్రును నెదియో అది యొక్కడ దొరకునో చెప్పిన బాగుండును. ఆంగ్లదేశపు కాత్త్రును హిందూదేశమునకు వర్తించునెడల అందులో ఏభాగమునకు ఏనూత్రమునకు సహాయనిరాకరణనూత్రము వ్యతిరేకముగ నుండునో వారు చెప్పెదరా? అట్లు కానియెడల బ్రిటిషు పరిపాలనావిధాన వినియోగమునకును, పరాజితులకును, యూరపునకును ఆశయాభాగమునకును, శ్వేతజాతులకును, తదితరులకును, సహాయనిరాకరణమునకును గల సహాయనిరాకరణమువై ఆధారపడి యున్నదని చెప్పవలయును. హిందూదేశములో కాసనము లనేకములు ఇట్టి సాహాయ్యనిరాకరణమును అనుసరించుచున్నవి. బ్రిటిషు కాత్త్రునున కివి విరుద్ధములుగ నున్నవి. ద్వంద్వ ప్రభుత్వపు విధానము అధికారవర్గమువారు అవలంబించెడి సహాయనిరాకరణ సిద్ధాంతమునకు అనుగుణముగ నున్నది. అందుచే గాంధీ మహాత్ముని సహాయనిరాకరణనూత్రమును కాత్త్రునిగ్ధ చని ప్రభుత్వమువారు చెప్పుట హాస్యాస్పద మగుచున్నది. ఇందుకు మారుగ నీ యుద్ధవనూత్రము త్యాగము, అహింస, వ్రతము, లగుటచేతను అధికారవర్గము వారి సహాయనిరాకరణనూత్రము స్వాధీనత్వముతో కూడుకొని నీచముగ నుండుటచే మహాత్ముని సిద్ధాంతము పవిత్రవంతమైనదని చెప్పుటకు సందేహపడ నక్కరలేదు. ఈ సిద్ధాంతము వ్యాయమునకు విరుద్ధముగ పశుబలమును సమర్థించుటకు పూనుకొనుట లేదు. ఇట్టి సిద్ధాంతమును ఆత్మరక్షణార్థము ఉపయోగించుటకు మనకు హక్కు కలదు.

కలకత్తా కాంగ్రెసు తీర్మానము.

ఆత్మరక్షణార్థము స్వాతంత్ర్య సిద్ధి కొరకును, స్వరాజ్యప్రాప్తికొరకును, ఈ సాధనము నవలంబించు నుద్దేశముతో కలకత్తా కాంగ్రెసు తీర్మానము ఎంతవరకు పరరాగపడు నను విషయమును విచారింపవలయును. ఆత్మరక్షణము దేశభాగములు కలవు. మరికొన్ని భాగములను కూడ చేర్చుటకు ఉద్దేశింపబడినది. కాని నన్నిటిని, విచారించుట అవసరముకాదు. విరుదుల విచ్ఛేదము గురించిన అంశమును వదిలివేయవచ్చును. ఏలనన, విచ్ఛేదమంది దీనికి తోడ్పడక పోయినను మనకు కలిగెడిలాభ మంతగ నుండదు. గౌరవోద్దీగములను విస్మరింపవలయునను అంశమునకు ఒక మినహాయింపు చేయవచ్చును. వ్యాయాధి కారులు విస్మరింప నవసరమలేదని చెప్పిన బాగుండును. ఏలనన, జీతము పుచ్చుకొను వ్యాయాధి కారులకన్న జీతము పుచ్చుకొనని వ్యాయాధి కారులు ఎక్కువ స్వతంత్రముగ నుండును. వ్యాయము చక్కగ పరిపాలింపబడును. కాసన సభల బహిష్కారమును గూర్చి కడుమారుము విచారింపనక్కరలేదు. ఈ విషయమై ప్రయత్నములు జరిగి విషయము ముగిసిపోయెను. మఱి కొన్ని వర్గములవరకును దీనితో మనకు నిమిత్తిములేదు. ఈ అంశమువిషయమై విషయము అధికముగ గలిగెనని అంగీకరించినయెడల సహాయనిరాకరణోద్ధ్యమ ప్రతిపక్షము కూడ చింత నొందగు. సంస్కరణకాసనపు చెమగులను నే నివహకే నూచించియుంటిని. ఈవిధానమును నెరవేర్చుటకు ఆంగ్ల దేశమునుండి మంత్రులను పంపుమని అధికారులతో మనము పందెము వేయవచ్చును. దీనిని కొనసాగించి బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ గమ్యస్థానమును చేరుట యెటులో చేరుచునది వారిని కొరవచ్చును. ఈ ప్రయత్నము పక్షపాత రహిత మైనదిని అంగీకరింపజాలము. జాతీయవారు లనేకులు కాసనసభలలో పాల్గొని మంచిదని వెనుక నొకమారు తలచిరి. అమృతీసరపు కాంగ్రెసుసభయొ, లేబరుసభ్యులును, కాసనసభలో ప్రవేశించి ప్రతిఘటించుట మంచిదని నూచించుటచే వారెటుల చేసిరి. కాని యీవిధానమంతయు అపజయము గాంచునని దేశము నిర్ణయించెను. జాతీయవారులు కాసన సభలలో ప్రవేశింపక మంచిపనియే చేసిరి. ఏలనన, సంస్కరణవిధానమును కుండేడి లోపములను వీరికి అంటగట్టుట కట సిద్ధించెడిది.

పాఠశాలల బహిష్కారము
విద్యార్థులను ప్రభుత్వపాఠశాలలనుండియు ప్రభుత్వ సాహాయ్యము పొందెడి పాఠశాలలనుండియు తొలగించుట కార్యక్రమమందు ముఖ్యంశమైయున్నది. ఈయంశమును గూర్చి మీకు కొంత యనుభవము కలిగెను. ఈ భాగమును కొనసాగింపవలయునా? లేదా? యని మీరు విచారింపవలయును. ఉద్ధ్యమముయొక్క ముఖ్యోద్దేశమును మరువకూడదు. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును స్థాపింపజేసి కిలాఫతు సమస్యను పరిష్కరింప జేయునట్లు ప్రభుత్వము వారిని బలవంత పెట్టుటయే మన యుద్దేశము. పాఠశాలలను కాళీ చేయుటవలన ప్రభుత్వమువారిని స్పందింప చేయుటకు సాధ్యమనునా? ప్రభుత్వమువారికి పాఠశాలలను కళాశాలలను పోషించుభారము నదలిపోయినచో ఇందు కగు భనము, ఇందు కొరకు రి కోట్లరూప్యములసాంవత్సరిక వ్యయము, ఇతర కార్యములకు పయోగపడదా? ఇది జాతీకి మంచిదా? జాతీయ ప్రతిష్ఠాపనలను స్థాపించుటచే మన కీమూలపుసాంవత్సరికాదాయమునమ్మచుండ నక్కరలేదా? ఇందుకు 200 కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడి యుండవలయును. భూములను కొని భవనములను నిర్మించి కర్మాగారములను కట్టి ప్రదర్శనశాలలను నిర్మించుటకు విశేష ద్రవ్యము కావలయును. ఈదెబ్బనంతను స్వసంపాదించుటకు నెట్లు సాధ్యమగును? జాతీయ విద్యార్థిప్రతిష్ఠాపనలలో విద్యాలాభము పొందుటకు ఇంతటిదీన మవసరమగుచున్నది. ఉపాధ్యాయులు, ఇతర పరికరములు సమానముగ నున్నచో అధికారవర్గాధీనము గాని జాతీయ ప్రతిష్ఠాపన అందుకు దేశమునకు మంచిదే. మనము కలలోనైన సంపాదించలేనదెట్లు పెట్టినను, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికిని దీనికిని సంబంధ మేమి? కార్యక్రమమును ఆలోచించుటలో నింకను అనేకవిషయములను ఆలోచింపవలయును. విద్యార్థులు కాలివాతావరణములో తమ విద్య నభ్యసించవలయు నని యెల్ల రంగీకరించిన విషయమే. అట్టి స్థితిలో వారిని రాజకీయపు గుండములోనికి దింపుట అరిష్టదాయకము. కార్యక్రమమును యీయంశముతో నిమిత్తము లేకుండ కొనసాగింపకూడదా? మనకు కావలసినది స్వరాజ్యము! జాతీ సౌన్దర్యముగ నుండవలయుననిన కుటుంబములు సౌన్దర్యముగ నుండవలయును. విద్యార్థులను తమతల్లిదండ్రులనుండియు తాత ముత్తవలనుండియు, అన్నలనుండియు, అప్పలనుండియు యెడబాటుటకు యీయంశముతోడ్పడదా? మనము తక్షణము బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును నిర్మించుకొనుటకు ఆంగ్లేయులు పట్టుబట్టి ఆలంకములు కల్పించినయెడల నిట్లు విద్యార్థుల నెంతకాలము పాఠశాలలనుండి తొలగింపవలసి యుండును? ఆ ట్లెంతకాలము చేయవలయునో మన మెవ్వరము తెప్పుకాలము. విద్యార్థుల నట్లు తొలగించినయెడల వారి విద్యాభ్యాసమున కాటంకములు గలిగి దేశమున కరిష్టము సంప్రాప్తింపదా! జాతీయ ప్రతిష్ఠాపనలు బయలుదేరి విద్యార్థులు చదువుకొన నకకాశముండినప్పుడు, వారు గవర్న మెంటు పాఠశాలను, వారి పోషణ క్రిందనున్న పాఠశాలలను త్యజించి జాతీయపాఠశాలలో చదువుకొనుమని చెప్పుట చేరు. అట్లుగాక జాతీయపాఠశాలలు బయలుదేరక పూర్వమే విద్యార్థులు యిప్పుడున్న పాఠశాలలను త్యజించవలెనన్నమాట చేరు.

జాతీయ పునర్నిర్మాణమునందు మీరు ముఖ్యముగా యోచింపవలసిన విషయము మరొకటికలదు. ఆ పునర్నిర్మాణమునకు ప్రధానసాధనముగ మనము ప్రజాభి కందటికిని నుచితముగా విద్యాలాభమును కలుగజేయవలసిన యవసర మున్నదా లేదా? అన్ని తరగతులకు విద్యాలాభములను కలుగజేయవలసిన యవసర మెట్లైనను గలదు. కాని భారతీయులు దరిద్రావృత్తిలో నున్నారు. వారికి జదువుకొనుట కుపాధి తక్కువ. అట్టి స్థితిలో గవర్న మెంటువారిచేతులలో పాఠశాల లున్నవి గదాయని వారి నందులోనుండి తొలగించి వారి విద్యాలాభమును పోగొట్టుట యుక్తముగానున్నదా, వ్యాయముగ నున్నదా! మనదేశములో నూరుమందిలోను 94 గురుకు చదువేరారు. నలుగురుమాత్రము ఏదోవిధముగా చదువు నేర్చుకొనుచున్నారు. ఈసంగతిని మనమెప్పుడును మరువకూడదు. మనంకట మన మీ 94 గురుకును విద్యాప్రదానము చేయవలసియుండును. విద్యావ్యాపకమునందు మనదేశము ఇతరదేశములకంటె చాల వెనుకబడియున్నది. అసలు జనసంఖ్యలో, అమెరికాదేశమున జదువుకొనుచున్న వారితో జూచిన మనవారు పదవంతును, ఇంగ్లండు జర్మనీ దేశములతో జూచిన రి దవంతును, ఫ్రాన్సు జపాను దేశములతో జూచినయెడవంతును, నెకండర్విద్యయందు ఫ్రాన్సు జపాను దేశములలోకంటె మనదేశమునం దెక్కువమంది

చదువుకొనుచున్నట్లు చేయును. మనజనబృందమునకు విద్యాలభము కల్పించుట కెంతద్రవ్యము కావలయును. సంవత్సరమునకు తలకు 11 రూపాయలవంతున ప్రభుత్వమువారు ప్రైవేటువిద్యకు భర్త్యులెట్లుచున్నారు. వారుజీతములపుచ్చుకొనుచున్న నుయిత సామ్యువ్యయమగుచుండెను. మన ముచితముగ విద్య నేర్వలయునుగదా. ఇంతేగాక బీదవిద్యార్థులకు మనము భోజనవసతి నేర్పవలయును. ఇంతయేగాదు. ఇప్పుడు ప్రైవేటుపాఠశాలయలకు జీతములు తక్కువ, ఏదోయొకప్పుటిలో పనిజేసికొను పూలివానికంటెను వారికి తక్కువజీతములుగలవు. మనమేర్పరుప బోవు పాఠశాలలలో నిట్టిలోప ముండగూడదు. కావున మనకు గవర్నమెంటు కగుచున్న 11 రూపాయల భర్త్యుకంటె అదనముగనే భర్త్యుగను. మనకు యేడాదికి 15 రూపాయలవంతున భర్త్యుకావచ్చును. జనసంఖ్యలో 15 సంవత్సరములు మొదలు 50 వత్సరముల యీదు గలవారు సగముమంది యందు రనుకొందము. మనవారికి యితరదేశములవారికంటె ఆయుర్దాయము తక్కువ. ఈసంగతు లన్నియు చూచుకొనినచో 7 కోట్ల మందిమాత్రమే ప్రైవేటువిద్యను చదువుకొనుటకు తగియుండురని తేలును. అట్టివారు ఆసలుజనసంఖ్యలో నాలుగవంతుకంటె దగ్గియుండురు. ఇంతమందికి విద్యాసౌకర్యములనేర్పాటుజేయుటకు సంవత్సరముకు 105 కోట్లరూపాయలు కావలెను. దీనికితోడు పాఠశాలలకు భవనములు కావలయును; వసతిగృహముల గట్టించవలయును; మరెన్నియో పరికరములు కావలయును. వీనికిన్నిటికిని బోలెడుసామ్యు పోయవలయును. ఈసామ్యులయొక్క త్వరలోనే లభించవలయును. మనకున్న సాధనసంపత్తిని గూడ తిలకింపుము. మనదేశములో తల ఒకటింటికి 20 మొదలు ముప్పదిరూపాయలకంటె నాదాయము లేదు. సగటున 25 రూపాయలవంతున నాదాయము గలదని చెప్పవచ్చును. ఇంగ్లాండులోనో! ఇంతకంటె సభమాధము 20 రెట్టాదాయముకలదు. అక్కడాదాయ మెంతో నిరూపించి చెప్పుటకు యిప్పుడున్న మారక పద్ధితిని మనము పరికింపవలయును. మనకు కావలసిన సామ్యులయొక్క ప్రజలే యిచ్చుకొనవలయును. మనప్రజలలో చాలమందికి తిండిలేదు, గుడ్డలేదు, ఉండుటకు యిల్లులేదు. అట్టివారిని విద్యకొరకు డబ్బిచ్చుకొను మనుట న్యాయముగాదు. వారికంటె సంపన్నులైనవారిని సామ్యుచ్చుకొనుమనవలయును. కాని మనలోని సాధారణగృహస్థులకు ఇంగ్లాండు అమెరికాలలోని కూలీలతో సమానముగ నైనను ఆదాయము వచ్చుటలేదు. ఆదేశములలోని మధ్య తరగతులవారితో మనదేశములోని భాగ్యవంతులు మాత్రము సరిసమానముగ నుండురేమో! మన కెంతటిత్యాగభావమున్నను భాగ్యవంతుల నుండియు సాధారణ గృహస్థులనుండియు నీద్రవ్యమునంతను సంపాదించుట సాధ్యమగునా? నిజముగ నెన్నటికిని సాధ్యపడదు. మన సాధారణసంసారములలో మిగిలే సామ్యు తక్కువయగుటచే, వారినుండి యెక్కువసామ్యు వచ్చునను అశలేదు. ప్రజల తిండివైరా కర్యులు పోను దేశములో మిగిలే సామ్యునబట్టి మన కీ విద్యకై సామ్యు రావలసియుండును. ఆసామ్యు యెంతో కరారుగ చెప్పుటకు వీలులేదు. మనదేశములోనిసంపద సగటున అంగ్లదేశములోని సంపదలలో 24 వ వంతును, జపానులో 4 వ వంతును మాత్రమే కలదు. అదియును గాక, మనదేశములో చాలమంది పరదేశీయులు కాపురమున్నారు. వారినిలకు ఆదాయమును మనము మినహాయించవలసి యుండును. లోకములో స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచున్న దేశములలో సరిపెట్టిచూచినయెడల మనదేశములోని నిలువసామ్యు చాలతక్కువగ నుండును. కాని వీనినన్నిటిని చూచుకొని మనము ఆలస్యముచేయక వెంటనే కార్యారంభము చేయవలసి యుండును. అప్పుడు రెండుచిట్కలు గలుగును. (1) ఇప్పుడున్న విశ్వవిద్యాలయములను, పాఠశాలలను కళాశాలలను త్వరితచింతితము కళాశాలలను విశ్వవిద్యాలయములను పెట్టుటకు ప్రారంభించి, అవి పరిపూర్ణములగు లోపల బీదసాదలకు విద్యాలభము లేకుండ చేయవలయునా? లేదా (2) మనచేతిలోనున్న డబ్బునంతయు వినియోగించి ప్రజాసామాన్యమునకు ఉచితముగ విద్యను నేర్పుటకు ప్రైవేటు విద్యావ్యాపకమునకు తోడ్పడవలసియుండునా? అనునీ రెంటిలోయేదొకదాను ఉత్తమమో దేశక్షేమమును ప్రధానముగ పెట్టుకొనువారికి స్పష్టముగ గోచరింపకమానదు. మన మాలస్యముచేయక వెంటనే బాతీయప్రైవేటు విద్యావ్యాపకమునకు త్రాసుకొనవలయును. ఈ యొక యంతమును బట్టియే సహాయ నిరాకరణ కార్యక్రమమునందలి యావించుమును విసర్జించుట ఉచితమో అనుచితమో మీరు నిర్ణయింపవలసియు న్నారు. అదియు గానియెడల మనకు అనుకూలము ఏర్పడువరకు వైన

ప్రస్తుతమునకు ప్రభుత్వవిద్యాబహిష్కారమును విరమింపవలయునో కూడదో కూడ మీరు నిర్ణయింపవలెను. నిరంకుశాధికారము దేశమునుండి తొలగి ప్రజాధర్మ సంహత మైన బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వవికాసమునకు ప్రజలకు ఉచితమైన చిత్తపరిపాకము ఉండి తీరవలయును. అట్టి పరిపాకము విద్యవికసించిన దేశములలోనే సాధ్యము కాగలదు. ఆదేశములందలి ప్రజలందరకు విద్యావంతులై యుండవలెను. ప్రజాధర్మసంహత మైన ప్రభుత్వవికాసమునకు ప్రజల కందరకును వోటిచ్చు నధికారముండి తీరవలెను. కాని జనసంఖ్యలో నూటికి ఆరుగురికంటె తక్కువమంది చదువుచున్నటువంటి వారు మాత్రమేయుండి, తక్కినవారికి ఓనమాలైనను వచ్చుటకు నొచ్చుకొనని స్థితిలో దేశమున్నప్పుడు, సర్వజననిరౌఢ సాధికారమును ప్రసాదించినచో దానివలన ప్రయోజన మెంత మాత్రము నుండదు. అందువలన, ఒకానొకప్పుడు దేశస్థితి వివచించినను వివచింపవచ్చును. దేశము భాగ్యవంతులు గావలయునని మనమందరకును కోరుచున్నాము. దేశ మొత్తముగా భాగ్యవంతుల మైన నంత మంచిది. మనము దేశమునందు పాక్షికామికవిద్యను కార్యువిద్యను విరివిగ వ్యాపింపజేయవలెను. ఆంధ్రములో మనలో సమస్తమైనవారిని పరదేశములకు పంపి పరిశ్రమలందు కిత్తును పొందునట్లు చేయవలెను. పాక్షికామికవిద్యాలయములను పెట్టి నిదర్శనపూర్వకములైన యేర్పాటులను చేసి చూపుటకుగాను అం దాతేనవారిని రప్పించుకొనవలయును. కాబట్టి మీరప్రస్తుతమై విషయము నంతను సాకల్యముగ యోచించినవారై పాక్షికామికవిద్యాభివృద్ధికి మన ద్రవ్యము నంతను వినియోగపరచుట అవసర మగునో కానో మీరు నిర్ణయించుకొనవలయును. న్యాయస్థానముల వివర్జనము తరువాత సహాయనిరాకరణ కార్యక్రమము నందలి యంశములలో నీడర్శన న్యాయస్థానమును విసర్జించు విషయమై మనము యోచింపవలయును. ఈవిషయమై కూడ మనము ప్రారంభముగా లోక విషయమును గమనింపవలయును. మనము దేశముగా నున్న కోర్టులను నర్జించుటవలన మన కార్య మెంత త్వరలో సిద్ధించును. అందువలన ప్రభుత్వ పాలనావలంబన మెంతవరకు స్తంభిభూతము గాగలదు. న్యాయవాదులు నిరంకుశాధికారమునకు ఆ ప్రవర్తముగానివారు గారు. నిరంకుశాధికారముగా కొందరకు అప్పుడప్పుడు నీడర్శనబృందమును తగించివేయవలెననియు, వారిని తగిన, అనుభవజ్ఞులలో పెట్టవలెననియు పిచ్చిపిచ్చిలొప్పులు కలుగుచుండెను. బీదకుటుంబములలోని వేలకొలది యువకులు అన్యక్షములనుపడి వ్యయప్రయాసల కోర్చి ఇంతకాలమును చూపుకొని న్యాయవాదవృత్తిచే కాలక్షేపము చేయుచుండ వారి నందరి నిష్కర్షాకాసారిగ వృత్తిపరిత్యాగము చేయుచు కోరుట సంభవముగ నున్నదా? యుక్తియుక్తముగ నున్నదా? పాపము వారికంతకంటె చేరువృత్తిచేతగాదే. నీడర్శనందరు, శిక్షాపి మొన్న మొన్ననే నీడర్శనృత్తిలో చేరియున్నవలందరు ఒక్క పెట్టున తమవృత్తిని విసర్జించుట సాధ్యమైనయెడల, వారి నాశ్రయించుకొని బ్రతుకుచున్న తలితల్లిగారు లేరు కుటుంబము లేరు కూలిపోనా? పొట్టగడక. మనదేశమునకును మన ప్రజా లికిని విముక్తి గలుగుటకు ఇట్లు నీడర్శనంగను తమవృత్తిని విసర్జించుట అవసరమని మనకు నచ్చెనా? లోకముగా నిట్టి దెక్కడైనను జరిగినట్లు మనము కని విని యెరిగియుంటిమా? లోకవృత్తియు దీనికి ప్రత్యక్షవిరుద్ధముగ లేరా? అంగ్లేయుల రాజ్యాంగతత్వ మంతయు ఇంగ్లేషు న్యాయమూర్తులెల్లను, రాజనీతిగోవిందులెల్లను, యోధాగ్రేవరులెల్లను పక్కమై వికసించెను. రాజకీయ సిద్ధాంతములను తవాచరణమునకును, న్యాయధర్మాచరణమునకును సన్నిహితసంబంధము కలదు. దీని నంతను యుక్తాయుక్తవివేకనిశ్చయ భావచుని చెప్పవచ్చును. బర్లుగా రిల్లి ప లి కి యుం డి రి:— “వారు న్యాయశాస్త్రము నర్జింపించిరి. న్యాయ శాస్త్రము మానవవికాసముకై వెలసిన ఉత్తమశాస్త్రములలో నొకటి. అన్నివిద్యలకంటెను న్యాయశాస్త్రమువలన బుద్ధి పరిపక్వమై త్వరగ వికసించును.” లోకవ. వహారములను పరికించి నచో, రాజకీయ వేత్తలకును, న్యాయవేత్తలకును పరస్పర సంబంధము కలదని వ:క్రము కాగలదు. అధునిక రాజ్యాంగక్షేత్రమునందు స్వాతంత్ర్యదేశము ఉద్భవించజేసిన మహాపరామ పరివర్తన విషయమునకు రాజకీయవేత్తలను, యోధాగ్ర గణ్యులను ఎంతకారకులో న్యాయవేత్తలు కూడ దాని విజ

యమున కంతయే కారకులు. సర్వసాధారణముగ న్యాయవేత్తలే రాజ్యాంగవేత్తలుగ నుండురు. పరాను పరివర్తనానంతరము తేజోమణివలె నుదయించిన పరాను ప్రజాసభావర్గము లోనివారు చాలమంది న్యాయవేత్తలు. సహాయనిరాకరణ కార్యక్రమమునందలి నీడర్శన న్యాయవృత్తిని విసర్జింప వలయు నను నంశము వారికి చిరకాలానుగతముగ వచ్చుచున్న కీర్తికి ఉచితముగ నున్నదా? న్యాయవాదులు కోర్టులను బహిష్కరించుటకు మరియొక కారణమును చూపుచున్నారు. వారు కోర్టులను బహిష్కరించుటవలన పంచాయితీకోర్టు లేర్పడుటకు సులువు గలుగునని వాదించుచున్నారు. ఇందులోకూడా శాస్త్రానుసారముగ నేర్పడి యిప్పటికిని పనిచేయుచున్న కోర్టులను నాశనము చేసి, పంచాయితీకోర్టులను నూతనముగ నిర్మించుట భార్యమో కాదో మీరు సాకల్యముగ యోచించి నిర్ణయింపవలసి యుండును. ఒకసంఘములో తగాదా లుండినప్పుడు వారు తమలో దాము తన నివాదలకు పరిష్కరించుకొనుటవలన నిజముగ లాభప్రదమే. చిల్లర తగాదాలను స్వల్పదావాలను శిథిలపక్షములను సంప్రదించు కొని పంచాయితీ మూలమునకు వ్యవహారములను పరిష్కరించు కొనవచ్చును. అట్లు చేయుట వారికిని సంఘమునకును కూడ లాభప్రదమే. కాని న్యాయశాస్త్ర పరిచితులు గానివారు ఎంతటి బుద్ధిమంతులైనను, అనుభవ కాలాలైనను క్లిష్టములగు దావాలలో యుక్తాయుక్తములను విచారించి న్యాయమును దిద్దుటకు సమర్థులయి యుండరు. తరుచు చిట్కవ్యవహారములను పరిష్కరింపవలసి వచ్చుచుండును. అట్టి చిట్కవిషయములను పరిష్కరించుటకును న్యాయశాస్త్రమునం దాతేర వారియొక్కయు, పూర్వ పాండిత్యము గల న్యాయవాదులయెటుట న్యాయవాదము చేసి న్యాయవ్యవహారములందు చాల అనుభవజ్ఞులను నాస్థించిన వారియొక్కయు, సహాయము అత్యవసర మగుచుండును. న్యాయస్వరూపమును నిర్ణయించుటయందు న్యాయవాదుల యొక్కయు న్యాయమూర్తులయొక్కయు అనుభవకాలములు ఎంతయో అవసరము లయి యుండును. మనము కోర్టులను నిర్మూలనము చేసినచో, న్యాయవాదబృందమును విచ్ఛిన్నము చేసినయెడల, అప్పుడు న్యాయవాదులు లేక ప్రజలు తమ తమ లాడిపోవుదురు. అప్పుడు మనము వారి కుపసగములను తీర్చ జాలలేకపోవుదుము. దానివలన నేరములు వృద్ధియై న్యాయజ్యములు పెచ్చుపెరిగి సంఘ మల్లకల్లోలమైపోయి, ప్రజల యందున్న స్వాతంత్ర్యప్రవృత్తి క్రమక్రమముగ క్షీణించి, దీని వలన కలుగు సద్యోఫల మప్పుడే కనిపించును. కోర్టుల మొక్క అనుభవములు గలవారును, సంఘముగాని సామాన్యమానవుల చిత్తవృత్తి నెరిగినవారును ప్రజలు దావాలుచేసికొనుటకును తమ యిబ్బందులను తీర్చుకొనుటకు తగిన సాధనసంపత్తి లేక తంటాలపడుచు మరియొకవంక, తమయిబ్బందుల మొక్కని తత్వమును తెలిసికొనజాలక కోపాద్విపితులై కాగ్గణ్యమును కడుపులోపెట్టుకొని కోర్టులలో నిమిత్తియైతేకుండ తమ వ్యవహారమును తామే పరిష్కరించుకొనుటకు దిగి, ఘోర నేరములకు ఒడిగట్టుకొని గందరగోళములు చేయుచుండు గురుట తెలిసిన విషయమే. నరనాగరికత ప్రబలికొలది తెలిసికూ తెలియకయో పోగాటము లేకు చగురుండును. ప్రజలలో ఖట్టు కలహముల తత్వమును విచారించి పరిహార మొనర్చుటకు యెక్కువ కాల్యమును నైపుణ్యమును కావలసి యుండును. స్వాతంత్ర్య మనగ న్యాయపరిపాలనమే అను నంశమును మనము మరచిపోకూడదు. కోర్టులులేనిదే, న్యాయవాదులులేనిదే న్యాయపరిపాలన జరుగునని తలంచుట యసాధనము. సహాయనిరాకరణ కార్యక్రమమునందలి వైరెండు హంశములెల్లను, నామట్టుకు ఆలోచించుకొగా, మన యుద్వయము కొనసాగదని తోచుచున్నది. అందుల్ల న్యాయ మేమైన నుండునో, ఉండనో మీరు నిర్ణయించి తెలుపవలసినదని మనని చేసికొనుచున్నాను. మన మిట్లు తెలిసియో తెలియకయో చేయుట దేశములో తిరిగి ప్రజలను అధోగతికి దింపుటగాదా? ఇట్లుచేయుటవలన మనమందరమును చాల ప్రీతియుగ వాంఛించుచున్న బాధ్యతాయంత పరిపాలనాస్వరూపమును వెలకొల్పి దానిని కొనసాగించుట కిది శుభమాచకము కానేరదు. భావికర్తవ్యము. మన కీ కార్యక్రమము ఆచరణయోగ్యము కావచ్చును మన కీ కార్యక్రమము అనుకూలముగ నుండునని మీరడుగక మానరు. నాకుతోచిన విధమున మీరు, చెప్పదలచినది చెప్పుదును. మనము ముఖ్యముగ గమనింపవలసినది బాతీయనిర్యా

ఆంధ్ర రాజధాని

[వె. అప్పారావుగారు]

తే 10-9-20 ది ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఆంధ్ర రాజధాని అను వ్యాసములో ఆంధ్ర రాజధాని నకు వెజవాడ రాజధానిగా సుందరమైనది యాధికరించింది. అందులో "నిజామా రాజధాని" అంటూనే వేరుగా కలగజేయవలసిందిగా వెజవాడ కన్న మరేయోటి ముఖ్యకట్టలను కావాలని ప్రాసారించింది. నిజామాగారి రాజధానియైన హైదరాబాదు కట్టలను ఆంధ్ర ప్రభుత్వమున సలహాచేస్తున్నది కొందరు పాఠశాలకు వెలియక పోవచ్చును. ఆరాజ్యమునందే పూర్వపు టాంగ్రుల యాస్థానము వాటిని పట్టణమున నెట్టించి యున్నది. వరంగల్ నుండి హైదరాబాదు వరకు నుండు దేశమున కాంధ్రముకప్పు కేరంబుగాన లేదు. హైదరాబాదు పరిసర గ్రామములలోనే గాక హైదరాబాదు నుకొనెక్కవై గా నుండు ఇందూరున నామాంకరముగల నిజామాబాదునకు ఆంధ్ర భావము వ్యాపించి యున్నది. ఇచ్చటినుండియే మహారాష్ట్ర భావ ప్రారంభ మగుచున్నది. ఈ కృష్ణాగోదారి వరకు ప్రత్యేకము మిక్కిలి పొరవంత ప్రాంతము పర్యవంత ప్రాంతముగా నున్నది. ఇట్టి ప్రత్యేకమున కనిపించు ఆంధ్రము అట్లా నది మిరంజు న నుండి గి యున్నది. పీఠ తమ పూర్వపు దౌష్ట్యమును మఱచివారు. నిజామా రాష్ట్రమునందు రాజధాని ఉద్ధు అయినను దేశ భావము లేనందున మహారాష్ట్ర కన్న దేశ భావ లై యున్నది. పీఠో కాంధ్రము అన్ని విధముల సగ్రహణము చేసింది యున్నది. నిజామా రాష్ట్రమునందు దేశ భావముల వాటిగా (ప్రాంత) నామా లేని కారణమునన, ఆంధ్ర పాలనా సౌకర్యము లేని కారణమునన, క్రమం అట్లా నాంబుధియందు మునిగి యున్నది. వారి యజ్ఞానమునకు గారణము లేనియైన నకు గాక వారు నాగరక దేశలో లేరనిమాత్రము అంద అప్పికోసక తప్పుడు (విజిమంధ్ర) జిల్లాలో మిక్కిలి వెనుకబడియున్న ద త్రమంబులనుకన్న కేయములను నిజామా రాష్ట్రము వెనుకబడియున్నది. ఇట్లుంటే (విజిమంధ్ర) పాలనలో నుండు వారు నిజామా రాష్ట్రము వారికన్న ధనవంతులని నానుతము కాదు. ఇక కాంధ్ర రాజధానికత్తము. ఆంధ్ర రాష్ట్రములో నేయే భాగముల చేత వెనుకనుండి గొప్పనిమయమై యున్నది. మధ్యకరకలలో చేరిన సికోంచా జిల్లా, తెనుగు జిల్లా అయియున్నది. నాగిని చెప్ప రాజధానిని రాక పోకలకు కనటిలేదు; లేకపోయినను సికోంచా జిల్లాను మనము కదలకూడదు. హైదరా రాష్ట్రమునందు గూడ కాంధ్ర గ్రామముల కొన్నియైన నుండునని వినుచున్నాడను; కాని స్వతః సంస్థానములలో నుండు కాంధ్ర భాగములను మన యాంధ్ర రాష్ట్రములో చేర్చుకొనుటకు విచిత్రమైనను, వారియొక జే ముల విచారించుట నాగరకత చెందిన మన నిధి యై యున్నది. విచారించుట యనగా నేమి? వారి క్రమకృతి విషయములో మనము జోక్యము కలిగించుకొనుటకు విచిత్రమై పోయినను వారికేములో ప్రస్తావనకాలము నెలకొల్పవలసి యుండును; పాఠశాలలు స్థాపితమవలసి యుండును; పరవతి నయములు ఏర్పాటు చేయవలసి యుండును. ఈ వ్యాసములు అయింటికి తమయవ వ్యాసములచే నిజామా రాష్ట్ర మంతయు నాగరక స్థితి కచ్చువట్టు చేయవలెను. ప్రాంతములు అన్నిటి కన్న పాంధ్ర రాజధాని మర విషయములలో నిజామావారికి మనము వెక్కిరియములు నేర్పవలసి యున్నది. ఈ కను అన్నియు సరకత్త భారము విద్యాధికుల వైన మనమిద నున్నది. రాజధాని యెంచుచునో అచ్చటనే ఆశక్తి కలిగి పూర్వముగ గాన్పించును. విద్యాధికులను ధనికులను అచ్చటనే గుమిగూడుదురు. కళలన్నియు నచ్చటనే నేర్పబడితచ్చును. వాస్తవ ప్రాంతములను నచ్చటనే స్థాపించవలెను. ఇతరులు, ఆంధ్ర విజ్ఞానము, ఆంధ్రాస్థానము, ఆంధ్ర రాజధానియందు వికసించును. కొందఱు వాడుకనే నిజామా సంస్థానము (పారంధ్రమగుటచే నిజామా రాష్ట్రమునందలి యాంధ్రము అతిసులభముగ వెజవాడ కేరంబి భాదరించేదంటును గాని యిది తా మభిప్రాయము కాదు. వెజవాడకు నిప్పుడే నిజామా రాష్ట్ర పునాదు వెక్కిరిచి వచ్చిందే వెజవాడ అభిప్రాయము నందలి నాగరకతము గాంచి పోవుచున్నాడు. వెజవాడ యే యాంధ్ర రాష్ట్రమునకు ముఖ్యకట్టల మగునో నిజామా రాష్ట్ర పూర్వపు టాంగ్రుల కొలది కాలములో నాగరక స్థితికి కచ్చిరిమనావట్టు కాపాడుకొనగలరని నానుభిప్రాయము. లోక మాన్యతలకు గాక తమ స్వార్థార్థాగ్రహణ చేరను, మహాకృపాం

ధిగారు తమ నిజామా రాష్ట్రమున, దేశమంతయు ఎట్లు అభివృద్ధికి వెచ్చిరో, అట్లే వెనుకబడియున్న నిజామా రాష్ట్రము టాంగ్రులకు ధనవంతులను కై నను పీఠ, కృద్ధికి వెచ్చుట మనవిధియై యున్నది కనుకనే ఆంధ్ర ప్రభుత్వము ముఖ్యకట్టలను హైదరాబాదునకు అనుకూలమైన పోలనుండకలెనని నేను నాదించుట. ముఖ్యకట్టలను వెజవాడకున్న కేరంబి కావాలని దని నాదించుటకు గల కారణములలో నిదియే ముఖ్యమైనది. ఈ విషయమును గురించి నిజామా రాష్ట్రమున బుగ్గముగ గురై టిగిన శ్రీయత కొంతజ్ఞానము లక్ష్మణరావు కంఠముగాక తమ యభిప్రాయమును తెలియచున్నాడు. వారు తమ యభిప్రాయమును తెలిసి ఈ సమస్యకు సహాయకారులగుదురని కోరుచున్నాను.

కొందఱు వార్తలు.

ఈ గ్రామములో మిక్కిలి ప్రక్కనను జరుగుచున్నది. వెద్ద బజారులో కొరాయి మందిరమును యేర్పరచి మందిరముయొక్క పై భాగమునకున్న బజారుయొక్క పూవు, పడమర గట్టివట్టు, కాగితపు తోరణములు కట్టబడి యున్నది. కేటికోవాన (మార్గశిర కు 10 త) యీ గ్రామ వాసులగు మహమ్మదీయులందర "మహమ్మదీ నుదాసి" అను పేరుగల ఒక పుస్తకము తాటిచెట్టు యొక్క 1 బండాను మేళతాళములతో, కర్రలు చేత పుచ్చుకొని బలముగ తారీ మతోనున్న పుస్తకము చేయుచు బజారుకు వచ్చిరి. అంతట బజారుయొక్క తూర్పుగట్టి కట్టబడియుండు తోరణములలో నొకదానిని దీసి బజారు మధ్యకు ప్రవేశించి దౌర్జన్యముగా కొరాయి మందిరముయొక్క తోరణములకు (తెంపుట) యున్న, మందిరము పై భాగము మీదకు యెక్కి తాటియొకటను తీసి పారవేయుటయు (పారంభించిరి. అట్టిటికి మూడు 7 1/2 గంటలు అయినది. ఈ గ్రామపు హిందూ సోదరులందఱు వచ్చి వారియొక్క అల్లరులను అణచివేసిరి. తండ్రి పీకేయటకు సిద్ధపడి నున్న తురకలకు క్రిందికి దిగివైచిరి. మూడు 500 మంది హిందువులను 300 మంది మహమ్మదీయులను బజారులో నిండియుండిరి. బజారు పడమరవంతునకు హిందువులను, తూర్పువంతునకు మహమ్మదీయులను పోరాడుచునకు సిద్ధమై కర్రలు చేత పూచి యుండిరి. గత శతకర్షణము యీ విధమైన అల్లరులు యేమియు జరుగకుండ మహమ్మదీయుల యింకర మార్గములలో నుంచి పుస్తకమును జపివారు. మహమ్మదీయులు పోరుచునకుగలవా రయిప్పటికి హిందువుల సంఖ్య యెక్కువగుటచేతను హిందూ సోదరులందఱు యేకభావముగా నుండుటచేతను తురకలయొక్క అల్లరులకు మాన్య గలిగిరి. ఎవరికిని యేదిభయమున దెచ్చుటను తగుల లేదు. కాని పురయులకు విరోధములు హెచ్చయ్యెను. ఈ అల్లరులలో మహమ్మదీయుల పుస్తకము వెంట కచ్చిన భద్రం ట్రీలున్న దీక్షములు కట్టుకొను కూలీలను చెల్లించదలయు పారిపోయి వారు. తిరిగి వారి బండాను మేళంబులతో దీసి కొని కట్టుటకు మేళతాళములు లేనందున విచిత్రమై బజారుమధ్యకు తురకలు బండాను పొలికట్టివారు. హిందువులయొక్క మందిరములో నృక్కగీత జాద్యములు నలుకుముగానే జరిగినది. ఇటువంటి అన్ని గ్రామములలో యీ విధముగా విరోధములు కలిగి యుండుటచేత యిప్పుడు జరుగుచున్న "స్వరాజ్యోద్ధ్వమునకు" విఘ్నములు కలుగుచుండునని మిక్కిలి చింతింపుచున్నాను. కాన స్వతఃకాంక్షలలో నొక మహమ్మదీయు నానుచుండు హిందూ నానుచుండును వీలయినంత త్వరలో యిక్కడకు దూకేసి యిక్కడ వుండబడిన విరోధములను నశింపజేసి "గాంధీ" మహాకృపాగారి యజ్ఞప్రకారం హిందూ మహమ్మదీయుల సమ్మేళనమును నెల్లదింపి యింకాండు యీ విధముగ పోరాడుములు జరుగకుండుములు పురయులకు తగు జోధలు కచ్చి వెళ్లగలదులకు కోరుచున్నాను - హిందూ యజ్ఞజన సమాజంబాదు. కొందఱు. 22-12-20.

శ్రీ వెవవపత్రిక.

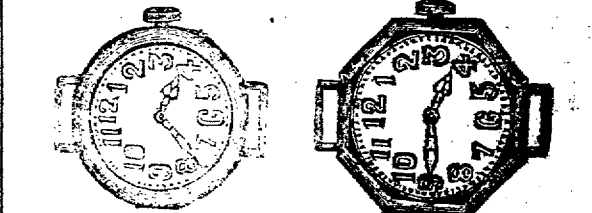
శ్రీవైష్ణవుల మరసాంధ్ర ప్రాంత విహితముగ్నిగా భిక్షుత్వం విషయములను గుర్తించి (కనటించు మానవత్తి క. మర (కనర్తక లగు) పుర పూర్వచార్యుల చరిత్రములు, వాగ్గంధముల ముంబరీకరణములు యందు వ్రాయబడును. శ్రీవైష్ణవుల శ్రీవైష్ణవ మతాభిమాన తెల్లమున దీని నాదరించగలను. సాధారణ చందా సంపర్కమునకపో వైచికో 1-8-0 అ ముక్రము.

శ్రీమత్తరుమల వీర రాఘవాచార్యులు, ఎడిటరు:—శ్రీవైష్ణవ పత్రిక, వెంటపాడు, కృష్ణా జిల్లా.

ఆంధ్రవిద్యార్థుల అయిదవ మహాసభ:—
ఆంధ్ర విద్యార్థి మహాసభ యానెం 28 వ తేది కడప యందు సమావేశమయ్యెను. సమాన 200 మంది (కతిధులు) వచ్చిరి. అధ్యక్షులకు ఆంధ్రులకును సన్మాన మొసగబడెను. మహాసభ్యులైన వావు గారధ్యక్షుని వసించిరి. వీరు మూడు గంటల సేపు గంభీరముగ ఉత్సాహించిరి. మహాకృపాంధ్రు:— అని సభ్యులందరు కోలు వేసిరి. ఈనెం 28 వ తేది విషయ నిర్ణాక సభ సమావేశ మయ్యెను. సహాయనిరాకరణమును గూర్చి చీవచర్చ జరిగెను. తర్వాత సాన మింకను లేలలేదు. తిరిగి పోలింగు జరుగమని కోరిరి. చావరారములు యింకను జరుగుచుండెను.

విషయనిర్ణాక సభ తిరిగి నిన్నటి విషయన సమావేశమయ్యెను. సన్మాన సంఘాధ్యక్షులకు కట్టుదల కొంచెవైన సుకదలనందున రాజీవుడుకట్టుకు జరిగిన ప్రతికూలము అన్ని యు నివ్వఁడు లయ్యెను అందుచే సన్మాన సంఘాధ్యక్షులకు రాజీవుచ్చెను. కడప సన్మాన సంఘ సభ్యులందరిని రాజీ నివ్వ మని వేదరించిరి. వారింటి యద్ద అయిప్తు మగా రాజీ నివ్విరి. రాష్ట్రలకుం పివేసిరి. నివయనిగారక సంఘమువారు వెదాడుటకుండే వెదల గట్టులదిరి. అందుచే విషయనిర్ణాక సంఘమువారు నిరసించుచున్న క్రమము మేడవైసి సమావేశమైరి. వారిమీద రాక్షసు రుద్దిరి. అయినను సభ నిర్విఘ్నముగ జరిగెను. సహాయనిరాకరణము వాకియదిద్య కృతేకమవులకు (ప్రాసనాంచుటక కాటుకపువుల బహిష్కరించుట తిర్మానములు అగిరించబడెను. ఈనెం 25 వ తేది తిరిగి కొంత గడవిన జరిగెను. కడప విద్యార్థులు యింకను సభకు కచ్చుచునే యుండిరి. అవారం గసభ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు జరుగును. కడప సన్మాన సంఘ సభ్యులలో యెక్కువమంది యింక కట్టున (కతిధు) లతో యేగిరించుట లేదు.

బంగారు గిల్లు యిచ్చిన 8 మూలల రేడియం రిస్టలేట్ గడియారము

బంగారు గిల్లుల రాతివేలందు గంట యాదరిగిన 8 మూలల రేడియం రిస్టలేట్ గడియారము అనేకులు కావల యనని కోరుటచే ఇప్పుడే కొత్తగా రప్పించబడినది. చూచు వారలు బంగారు గడియారములే తెలచుదురు. బంగారు గిల్లు 8 మూలల రేడియం రిస్టలేట్ గడియారము వెం 8.0-0 బంగారుగిల్లు 4 మూలల రేడియం గడియారము 3.0-0 నికోకేవ రిమాలుల రేడియం రిస్టలేట్ గడియారము 7.0-0 4 మూలల రేడియం రిస్టలేట్ గడియారము 7.0-0 రాండు రేడియం రిస్టలేట్ గడియారము వెం 6.0-0 రేడియంలేక రాండు రిస్టలేట్ గడియారము 5.0-0 ఒక్కొక్కదానికి చెక్కిని లోలుపువకా వంపబడును. లోలుపుటకు బాగునిక్రీట్ బ్రాస్ ఫేట్ చెయ్యక 0.8-0 కేటలాగు కోసకవారికి ఉచితముగా వంపబడును. విరువాదు. — సి. పి. చెంగల్రాయునాయుడు నెం 25, పెరుమాళ్ళు/నడి లోట మొదటి వీధి, 667 సామాజిక కేట సెన్సు, మద్రాసు.

9 వ ఉ గా ది సంచిక

ఈ సంచికను ఈ సంస్కృతమునుండి సకాలమున వెలువరించుటకై ప్రత్యేక పుస్తకములను చేయుచున్నాము. ఎక్కువలెనే సుప్రసిద్ధులగు ఆంధ్రమహాకవుల చిత్రపటములతోను, అగ్రములగు వ్యాస రాజములతోను ఈ సంచిక అలంకరింపనున్నది. అనేకులు ప్రముఖులు ఇదివరకే వ్యాసములను వంపుచున్నారు. వ్యాసములను చిత్రపటములను వందదలచిద మహాకవి యిదిసంబరు 31 వ తేదిలోవల ఈ క్రింది చిరుముఖు చేరునట్లు వంపవలయును. సారసరాజకీయార్థికాది విషయముల వ్యాసము ప్రత్యేకించి కూర్చున్నాము.

ఆంధ్రవత్రి
పు. ము.

చివరి తంతివార్డులు

సామ్రాజ్య శాసనపత్రం.
నరేంద్రాచలంబంధు, దాక్షరణ్య తేజబహదర సుబ్రహ్మణ్యం.
హెచ్. హెచ్. నరే. ఎస్. క్రాంతిమంత్రి. పి. ఏ. ఇస్మాయిల్,
జి. హుస్సేన్, కల్లుల నాగేశ్వర, ఎస్. పి. జోన్నా, హెచ్.
బుకిష్సక, ఇం బర్త నాగార్జున రాజప్రసిద్ధిగాఢ నియమించిరి.
మధ్యరాష్ట్రముల శాసనపత్రం.
ఈ సభకు జన్మమింప నా రాజ్యబహదర లర్. ఎస్.
హెచ్. గౌరవ నా నియమించ బడుదురని తెలియజేసి,
అర్. ఎస్. హెచ్. గౌరవ నా నియమించ బడుదురని తెలియజేసి,

Non-Co-operation Movement.

The Nagpur Congress.

Oudh Kisan Congress Approves Programme.

Leaders' Arrivals at Nagpur.

(Associated Press.)

Pandal Arrangements.

(From our special correspondent.)

NAGPUR, December 24.

The Congress pandal is now ready and nearly sixteen thousand seats including ten thousand for delegates being provided and quite a good number of them are reserved for the press. The pandal in size is slightly bigger than any previously erected and the remarkable feature this year is the nicety of the decorations and complete perfection of arrangements inside the pandal which reflects credit on Mr. Abdul Hassan, the contractor and Dr. Thengdi the engineer in charge, all chairs and benches being nearly built at enormous expense and are of uniform type. On the dais a raised platform has been erected to seat the President in such a conspicuous position as to command the whole audience. In front of the presidential chair at a small distance, is erected rostrum where from, all speeches will be delivered. At the top of the pandal waves the Home Rule flag with the insignia of crescent.

President Elect.

Mr C. Vijayaraghavachari, the President elect of the congress who arrived here by the Madras special train this morning at eight stayed at the premises of Messrs Kejner and Co. in the railway station along with the leaders like Mr. Gandhi. Pandit Motilal Nehru and Ali brothers until the arrival at ten—thirty of the mail train from Bombay which conveyed Dr M. A., Ansari the President—elect of the All-India Muslim League besides the prominent congressmen of Northern India including Hakim Ajmal Khan. The platform was fairly full and the crowd that gathered round the station being unable to gain access to the platform, was very huge. The Railway authorities were rather strict and issued platform tickets to a limited number of remarkable people.

Leaders' Reception.

The feature of some of the prominent congress leaders as of several others who were on platform, was noticed in their dress which was purely swadeshi and what attracted the attention most was their head dress which was what is now commonly called the *Gandhi Cap*. Shouts of *Bande Mataram* and *Mahatma Gandhi ji* were heard when the Bombay mail steamed into the station. Dr. Ansari was received by Dr. Moonjee, Seth Jamanlal, and others and conducted to a specially erected Shamiana on the platform where Mr. C. Vijayaraghavachari, Mr. Gandhi, Ali brothers, Pandits Motilal Nehru and Jawaharlal Nehru, Mr. S. R. Bomanjee, Swami Sharaddanand, Lala Lajpat Rai and others were present.

Enthusiastic Scenes.

All these leaders were garlanded and conducted amidst enthusiastic scenes to a porch where decorated motor cars with Home Rule flags fluttering in the front were in readiness to receive Messrs Vijayaraghavachari and Dr. Ansari on both sides. Mr. Gandhi occupied the first motor in which were also seen Mr. Seth Jaman Lal and Dr. Moonjee. The other congress leaders occupied several other cars which stood behind.

Splendid Procession.

The procession thus started at half past eleven and went through some of the principal streets which were all decorated and enthusiasm that was witnessed all along the route might easily have been more marked and longatanding but for the hot sun coupled with suffocating dust which arose up at the heels of every passing carriage. This deplorable state of affairs is largely due to the Municipality not being able to water the roads as they are handicapped by scarcity of water, consequent on failure of rains which is now a general feature of this part of the country. The procession terminated near the Congress Pandal in Craddock Town where almost all the leaders are staying.

All-India Congress Committee.

A meeting of the All-India Congress Committee will be held this evening at the Mahila Vidyalaya, the residence of Mr V. J. Patel the General Secretary.—(By wire).

Islamia College Peshawar.

Boycott of Aided Institutions.

PESHAWAR, December 24.

Sir Hamilton Grant recently met the Governors, benefactors and Trustees of the Islamia College at the Government House in order to discuss the general situation with regard to the stopping away of students with a view to remove any misunderstandings which might crop up in the future. Sir Hamilton in the course of a speech first referred to the non-co-operation movement which he said was attempting to wreck the educational institutions throughout India. He said that the Government had no objection to the non-co operation movement so far as it affected educational institutions so long as the non-co-operators provided an education equal in value to that which the Government and Government aided institutions were provided. "If the people of this country will of their own accord create for themselves great schools and great colleges, we have not a word to say but until they have done so, do not let political madness ruin our young men of their just rights". He touched upon the effect which this movement would have in sapping parental control and said:—Such a development will not end here. It strikes at the whole fabric of family life and family happiness. It is for your parents to make a stand against this intolerable interference with your

hearts and homes. Turning to the Islamia College he appealed to the Governors to safeguard this fortress of Islamia against the attacks of insidious political intrigue. He said that the Government would be prepared to withdraw its grant in aid at once if the political agitators who wished to destroy the institution would provide the necessary funds for its proper maintenance. But as long as Government gave a grant which after all was the money of the people the Government as trustees of that money must exercise some small measure of supervision and control. He asked however, whether that control has been in any way irksome or obtrusive. He said that he had interfered as Chief Commissioner with the affairs of the College on only two occasions, once to give them a grant of Rs. 50000 and a second time at the request of the College Council to secure an extension of six weeks for Mr. Tipping the Principal during a critical period.

The Chief Commissioner next touched on a certain number of questions of internal management which had been discussed by a meeting of the Governors a few days previously and appealed to the trustees carefully to consider the report which they had made. He sketched briefly the various means of popularising the institution. Turning to the constitution of the College, he said that he was quite prepared to reduce the official element on the Council if such reduction were generally desired. He paid a tribute to the great services rendered to college by its Hon'ble Secretary Nawab Sir Sahib Zana Abdul Qayum. He concluded by asking the trustees to welcome and give their fullest support to Mr. Martin the new Principal. Sir Abdul Qayum thanked the Chief Commissioner for the sympathy which he had displayed with the college and pointed out the great help which had been afforded to the institution by the official element on the council. He also thanked the Secretary for Public Works who had rendered valuable assistance not only in the actual construction but also in the maintenance of the college buildings, the Director of Public instruction for the keen interest which he had always displayed the C. M. O. for his help in medical arrangements and the Inspector-General of Police for the protection of the college as well as the Deputy Commissioner for his help in many details which only a local authority can afford. Messrs. K. B. Dost Mohammad Khan O. B. E. Arbab Abdul Raouf Khan, Nawab Mohammad, Azam Khan, K. B. Ghulam Haider Khan and Arbab Gul Mohammad Khan in a few words generally supported Sir Hamilton Grant and Sir Abdul Qayum and expressed their deep gratitude to both of them for their great interest in the college.

Oudh Kisan Congress.

Approval of Spl. Congress Resolutions.

ALLAHABAD, December 24.

The first Oudh Kisan Congress was held at Ajudhia this week. One lakh of Kisans are reported to have been present. Pandit Gaurishanker Misra was elected president. A resolution was passed approving the Special Congress resolution on non-co-operation.

The *Independents* correspondent relates the following story:—After the congress a number of Kisans went to Fyzabad station to catch the train. The station master refused to allow them and asked the guard to start the train. Pandit Gaurishanker told the station master that the train would not go without Kisans and a hundred Kisans lay in front of the engine. The station master eventually yielded and attached wagons which permitted Kisans to proceed.

Champeran Happenings.

Government's Statement.

PATNA, December 23.

The Behar Government have issued a statement on recent Champeran happenings exculpating the police against whom serious charges of looting were made in local press. Mr. Gandhi's *Young India* describing it as Dyerism in Champeran. The Government holds suppression of telegrams at the time of the occurrence as justified, as reports were exaggerated and likely to spread discontentment.

Ponnani Khilafat Committee.

"N. C. O. is Religiously Binding."

PONNANI, December 23.

Under the auspices of the local Khilafat Committee a public meeting was held under the presidency of Mr. Mokbadoon Tangal, the recognised religious head of the Moplahs of Malabar on the 21st instant in the open grounds opposite the local hospital. All shops and warehouses in the bazaar were closed on the occasion. There was a large attendance. Proposed by Mr. K. P. Abdullakutti the Mokbadoon Tangal was unanimously elected to the chair. Speakers included Moulvies and some others. Mr. T. K. Kunhammad Katti who was a candidate to the local Legislative Council, being one of them. Resolutions were passed expressing opinion that non-co-operation is religiously binding upon all true Muslims till the wrongs done to Kbalifat are redressed and the Khilafat restored to its pre-war prestige and power and declaring that the persons who are declared elected to the Legislative Council and the Assembly in the teeth of public opposition are not their representatives and that no act done by them in their representative capacity is binding upon them.

The Anchor Line S. S. *Circasia* sailed from Liverpool outwards on 18th instant.

Bolshevist in the East.

A Remorseless Anti-British Campaign.

Directed from Moscow.

(REUTER'S.)

LONDON, December 21.

An authoritative statement with regard to the Bolshevist propaganda, especially in the East shows that the Soviet Russia is still waging a remorseless anti-British campaign, particularly in Afghanistan, Persia, Trans-Caucasia, Mesopotamia and Egypt. The Bolshevist policy was being pursued on well-defined lines, firstly, through the training of emissaries in communistic principles, secondly, in sending emissaries to prepare a revolution in countries elected, and thirdly, in the organisation of revolution by secret societies in different guises but all directed from Moscow. The members of these societies were all armed as far as possible and bound by a solemn oath the breaking of which meant death.

Having obtained a footing by the consular agents or by political missions as in Afghanistan, or by actual occupation as in North Persia, or by the occupation of both as in Anatolia, the Soviet proceeds to create a revolutionary party which will betray the country. The case of Bokara is the most recent example of this method. The Bolshevist agents were entirely friendly until their plans were ripe, when the overwhelmed the country.

Precisely the same policy is being pursued at Kabul as was successful in Bokhara, and in the event of the Bolshevist mission having to withdraw, arrangements have already been made for the Soviet propaganda being continued by secret agents unknown to the Afghan Government. M. Suritz, the Soviet agent at Kabul, is now endeavouring to isolate Afghanistan by removing the states with which the Amir might have allied himself. He is also trying to instigate hostile action against Britain and failing this, to use Afghanistan as a corridor for stirring up the Frontier and, if possible, India itself.

Segregation in Kenya Colony.

LONDON, December 22.

In the House of Commons Mr. Bennett asked:—In view of the official statement that no action is to be taken in Kenya with regard to segregation pending further consideration, has the notification to the Kenya Government of October 18th, defining certain area in the Mombasa townships as European residential reservation, been cancelled?

Mr. Leslie Wilson replied that a telegram was sent to the Governor of Kenya on November 13th informing him that the Government of India had asked the sale of residential plots in Mombasa should be suspended till their representations with regard to the notification appeared necessary, pending decision regarding the policy.

Petrol in Britain.

LONDON, December 22.

The Price of petrol in Britain is being reduced by seven pence a gallon on January 1st.

King Constantine.

Concern of England and France.

LONDON, December 22.

PARIS.—It appears that King Constantine has been severely snubbed by Great Britain and France; for, according to an Athens message British Ministers Admiral Kelly after being received in audience and presented with Grand Cordon of St. Saviour notified the Greek Government that he regretted that he was unable to accept the decoration and that he was returning it. Meanwhile the French Minister General Gramat learning that the intention was to present him with a similar honour intimated very firmly, that the acceptance was impossible.

Anglo-Persian Agreement.

LONDON, December 21.

In Commons replying to Mr. Ormsby Gore, Mr. Harmsworth stated that Persian Mejliss had not yet met and it had therefore had no opportunity to express opinion on the Anglo-Persian Agreement.

International Chamber of Commerce.

Persia's Official Adherence.

LONDON, December 21.

Brussels Persian Minister has announced Persia's official adherence to the International Chamber of Commerce.

Maharajah of Jhalawar.

At Rome.

LONDON, December 22.

Rome and Maharaj of Jhalawar with his suite has arrived at Venice. He visited Nave front and expressed his admiration at the resistance of the Italians in 1917 and their victory in 1918.

(Associated Press.)

Piecegoods Merchants' Association.

BOMBAY, December 24.

The Bombay Native Piecegoods Merchants Association at an extraordinary general meeting passed a resolution resolving that payment for piecegoods be postponed till exchange rate reaches two shillings a rupee except two firms and banks who allow that rate. Payment for Japanese piecegoods was also similarly postponed.

A big fire broke out yesterday evening in a godown at Sewri and resulted in damage of about two lakhs of rupees.

Howrah Strike.

About two thousand workmen at Howrah have struck for increase of wages. The strike is now on.

India in Parliament.

The Middle East.

Mr. Montagu's Replies.

(REUTER'S.)

LONDON, December 21.

Replying in Commons to Col. Ormsby Gore Mr. Montagu said he hoped that the committee on Burma reforms would be constituted early next session but he could not say when the bill would be referred to it.

Replying to Mr. Alton Parkinson, Mr. Montagu said that in view of the decision not to continue the present control of the rice crop of Burma, the Government of India considered the committee to advise the rice Commissioner unnecessary. He understood that the export licenses would be issued to the Burmese as well as the European merchants.

General Townshend suggested that if charges against the Imperial Government with respect to the East Persia Expedition included payments by the Indian Political Officers such items should be credited to the Imperial Government.

Mr. Montagu replied that any special military expenditure, whether involved by disbursements through the Political Officers or not, was debitable to the Imperial Government and by definitely Political expenditure for example Diplomatic or Consular was shared equally between the two Governments.

In reply to Commander Kenworthy Mr. Montagu stated that the Provisional estimates submitted by the Civil Commissioner in Mesopotamia in June last were referred back to him for further consideration, which was interrupted by the outbreak of disturbances. Provincial figures for public works were ninety-eight lakhs and sixty-nine lakhs of Irrigation. The High Commissioner was not yet in a position to furnish revised estimates. The railways would be transferred to the Civil Authorities on April 1st. The Treasury had sanctioned for the current year, capital expenditure of half a million sterling also 751000 for stores transferred with regard to next year he was unable to anticipate the estimates of the Arab Government which was being established. Com Kenworthy asked:—Shall we be under any obligation to finance the Arab Government.

Mr. Montagu pointed out that hitherto the Civil Administration of Mesopotamia had paid for itself out of the revenues of the country.

Replying to Mr. Bennett, Mr. Montagu stated that no officials were employed on the Official Newspaper Tazwari Akbar. The Government of India purchased fifteen thousand copies of each issue. Hitherto there had been two issues, monthly costing at first three hundred sterling and lately 320 each issue in the coming year would be monthly and would cost 400 each. The Charge was met from the Indian Revenue. It was not intended to bring it to an early end.

In reply to Mr. Raw, Mr. Montagu stated that the free passages to and from England for the officers of the Indian Medical Service sent home on sick leave was sanctioned with effect from July 1st 1919.

Mr. Montagu informed Sir John Davidson that he had just received a report from Sir Percy Cox with regard to the developments in Mesopotamia which was being issued.

Replying to Mr. Terrell Mr. Bonar Law said that any discussion with the Allies with regard to the return of Smyrna to Turkey must be Confidential and it would not be in public interest to make a statement.

(Associated Press.)

Viceroy's Nominations.

State Council and Legislative Assembly.

DELHI, December 24.

H.E. the Viceroy has nominated the following officers to be members of the Council of State:—

General Lord Rawlinson, Sir George Barnes, Sir William Vincent, Khan Bahadur Mian Muhammad Shafi, Rao Bahadur B.N. Sarma, Sir John Wood Major General A.R. Edwards, Mr. E.M. Cook, Mr. Denys de Bray, Mr. H. Moncrieff Smith, Mr. A.C. Chatterjee and Mr. C.A. Barrow and the following officers to the Legislative Assembly:—

Mr. W. H. Hailey, Sir Thomas Holland, Dr. Tej Bahadur Sapru, Mr. H. Sharp, Sir Sydney Groomshank, Mr. C. A. Innes, Mr. J. Hullah, Colonel, W. D. Waghorn, Mr. S. P. Odonnell Mr. H. M. N. Hutchinson and Mr. E. Burden.

C. P. Council.

First President.

NAGPUR, December 24.

It is understood that Rao Bahadur R. N. Mudholkar is to be appointed President of the reformed Legislative Council of the Central Provinces.

Bombay Gas Company.

BOMBAY, December 24.

The Bombay Gas Company announce that a large number of men on strike were refunded on the 20th inst. and therefore it would be possible to get public lighting in order.

చిన్న కథ.

పానుగంటి-లక్ష్మీ సరసింహారావు గారు.

“బాబూ! ఆక్షండి - అరసియిల్లు. అది భటుడు ముందు నడచుచు బయటచుండగా నేనుక నోక్క నంత న్నుడు నడచుచు నారెండు కానబట్టిన యిట్టి ఒక కంచె. అది యొక భూత వైద్యుని యిల్లు. భూత వైద్యుడు రోగుల కిచ్చుకై పశువుదారులతో గాడిదల దాయెత్తుల నట్లుచుండెను. ఇంటికెక్కిన నంత న్నుని గాంధీ యారెండు గొం దించెను. చాలెట్లు మాటలాడుకొనిరి

సంభాషణ:— మాయంటికి నమిరమును నున్న నడులలో నొక పెద్ద పాడుకొంత యున్నది. దానిలో నొక్క భారత రాజు పిఠాచమై యున్నది. ఆ యింటిలో నెక్కువ నా భర ముండెను. అప్పటికి రాత్రులం దెక్కువను బోయెను. ఎక్కువ గర్భము దానిక పోవునదల నాలిని నాపిఠాచ యాహించి యా నేక విధముల బాధించుచుండెను. మొన్న రాత్రి నాభయ దొక్కడ దానిని బ్రహ్మాండ శిక్షించి బోయెను. అయింటికిని ముందు రాగ నే యా పిఠాచి యొకడుగా వచ్చి యానెక్కి మాగా మిడచుచు గోళ్లతో రక్కెను. అంత నాడు రెవు సం గే. వైచి యెక్కువ నొక్క మనున మాయంటికివచ్చి బడిబోయెను. అఖండ మై జ్వలించుచున్నది. అప్పుడలలో మితి లేని బాంతులు నాంతులలో రక్తము. ఇట్లు రక్తమనునములు బడినది. అట్టి మాయంటిల కాకలం మృతికొందెను. వైద్యుడు చేయుచున్న కృతకము లేకపోయెను. మీ రా పిప్పి వచ్చి యాభాధను నొకటికేసికొని యూజులు బ్రతుకు సాధన మొనయు లేదు.

భూత:— అలామిని యాతఃమిడచ బడి కలగినట్లే మైని కిదర్పము లుండెనా?

సంభాషణ:— లేకేమి? గుండెల్లెంబడి నానినది. గుండెల మిడచ గోళ్లరక్కెను ప్రత్యక్షముగా కలగబడినది. నేను గజలారక బాధిపాడు.

భూత వైద్యుడు కన్న అమానికొని కొంత నేపు నదా నించి నీయినువదెట్టిలోని కాటుకను గొంతెక్కిన కప్పుని బిలికి యాతనికటి కా కాటుకను రాజి యాంబనమున నేమి కనబడుచున్నదో చూచుచుని యాజ్ఞాపించెను. అంతకు నారెండు చూచుచు నుండుండెను. భూత కీ సంభాషణము జరిగెను.

భూత:— విడిసదా?

కప్పు:— అ.

భూత:— దీపపుణాళ కనబడుచున్నదా?

కప్పు:— అ.

భూత:— నానిండును నొక్క చెట్టు కనబడుచున్నదా?

కప్పు:— కనబడుచున్నది.

భూత:— దానిమిడచ నాంబనమున దే గ కనబడుచున్నదా?

కప్పు:— చిత్తము. చిత్తము.

భూత:— అంబనమున దెట్లున్నా?

కప్పు:— అరసికై పెద్ద రోగ యున్నది.

భూత:— సరే. అరసి నడుగుము.

కప్పు:— ఏమి?

భూత:— ‘కలిత్యువుకారివీధి పెద్ద యింటిలో నున్న పిఠాచ మెట్టి? ఆ పిఠాచ మెట్టుం దెట్లు? అ.

కప్పు:— చిత్తము అడుగుదును (చెట్టుగును)

భూత:— ఏమి? మాటలాడ నేమి?

కప్పు:— ఏమి చెప్పుటయినో తెలియక.

భూత:— ఆ పిఠాచ మెట్టుం కనబడుచున్నదా?

కప్పు:— చిత్తము.

భూత:— బాగుగా బాడుము నేను గోమటిదాసని చెప్పుచున్నదా?

కప్పు:— సరిగా నాలాగుననే చెప్పింది.

భూత:— బాతెంతవపు వచ్చిరిని చెప్పుచున్నదా?

కప్పు:— అమాంబల చెప్పుచున్నదంతి.

భూత:— అలామట్టి పాట్టిగా నున్నదా పాడుగుగా నున్నదా?

కప్పు:— అమాంబల కాకంద నున్నది.

భూత:— కల్లగా నున్నదా యెట్లుగా నున్నదా?

కప్పు:— సాధారణముగా గోమటులు కల్లగా నుండుట కాదా?

భూత వైద్యుడెంత నానందమునతో “అయ్యో! టేపు రాత్రి మాకప్పు నాపిప్పిక బంపెదను. కొన్ని మామారులు చేయవలసి యున్నది. అదిగాక పిఠాచిలో బచ్చిపోయిన మీ భటుండు మటియొక పిఠాచమై మిమ్ముల వీక్షింపి తిసకుండఁ గట్టుదిట్టమైన వనిని జేయవలసి యున్నది. అందుకు గర్భ నూ అయిపాడు లగును. అసాక్ష్య ముండుగా మాబగళాజికి మీ రర్పించినయెడల నేనోపాటులు పడి యాపిఠాచభాధ లే కుండఁ జేసెదను. అట్టియట్లుకు సంకల్పం దొప్పకొని యెచ్చె ను. ఆరాత్రి కొంతసామ్మ వ్యయముచి కై క్తి పీఠికము లగు కల్లు మొదలగునవి తెప్పించి జేసి కారగింపు లిది భక్తిపారవశ్యమున నుండల తెలియక యుండెను.

మాయంటిరాత్రి రెండు యామములకళ కప్పు నా పిప్పి గుండెపించెను. ఆరక దాపిప్పిని యింటినిమిరము నకు రాగనే రైతై మనుచు భస్మతోవచ్చి చెట్టును యొక్క గాటమైన దెబ్బ నాపిఠాచి యాతనిగుండె లనియుట్లు కొ ట్టైన ఆశిష్టము చేసెదన యాపిఠాచము గట్టిగా రెండు కేతులతో నడిమి వచ్చెను. పిఠాచము కేతులక్రిందనుండి యెంత బుగ్గెయ్యె గొట్టుచున్నది. కలబాచున్నది. పీఠుచున్నది. ఏమి జేసెను కదలక యా శిష్టము గుండెనుద్దఁబోయి అయ్యో నెలపుకారము పిఠాచిని బట్టి తెప్పిలి నని గుండెతో బతి కెను. అరక దాశిష్టము “ఉండు ఉండు”గా నికబట్టు కొనుచు నీసాలో దెట్టి భూమిలో (బాతి పెట్టెనని) చెప్పి నీసా తెప్పి “హం హం ఫట్ ఫట్” అని యేమేమో చదువుచు అరక జేతులు కదలుచు”ని శిష్టనితో నారెండు చెప్పెను. అరక చెట్టు కదలక నొక్క పెద్దగట్టిలము తుట్టున నెగిరి బగిలిపోయెను (బాతి రెట్టచెనెను.

తామర తైలము

డబ్బా 1-కి 0-6-0. పోస్టుఖర్చులు వేయ.

తామర, తీట, గజ్జికి, మంచిమందు

రాజారాజుల బొమ్మను చూచికొనుటమంచిది.

ఒక్క మా తామరతైలము డబ్బాను ఆరు అనాలకు కొని నాలుగయిదు సార్లు రాచినయెడల మీ తామర నిమ్మల వగును. నయముకానియెడల మీ ఆరు అనాల నకొ తిగిని తీవచ్చును.

నీకు తామర బాద గలదా?

హా! నిదురపట్టుక బలబల బలమందు అవగ్గ పగవనికైనను పద్దు.

ఈ తామరతైలము.

తామర, తీట, ఏనుగ గజ్జి, దురద, ఉంగరములవంటి చుట్టు; రసికాయలు; కెండుకల లూడిపోవుట మొదలగు చర్మరోగములను నాశనము చేయగలదు.

విశిష్ట:— పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చర్మమును మంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట అయియున్నది. ఇందులకు చేయవలసిన వైద్యము:— 1. మందు లోచర్మములోనికి పోవు యును. 2. పురుగుల జంపు మందును వాడవలయును. 3. పురుగు తిరిగి పుట్టుకుండ జేయవలయును.

గుర్తులు:— దురద, ఉంగరములవంటి చుట్టు, పొక్కులు, రసికాయలు, కెండుకలు టూడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచె ముగా లేత కరీరమంటు వ్యాపించి నిద్రకట్టని జీవితమును.

అనేకవిధముల యున్న తామర నాలుగైదు సార్లు రాచినతోడనే పోయిన దని జేలమంది (వానియున్నాడు.

దంత చూర్ణము

వెల డబ్బీ 1-కి 0-2-0 12-కి రూ 1-4-0

ఈ దంతచూర్ణము కండ్లుతోతో నుటకులన గట్టికదును. విగుళ్లనుండి రక్తము కారకుండును.

అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు.

హిందూదేశము-గాజుపరిశ్రమ

(అద్దపు పరిశ్రమ.)

దీనిని గూర్చి మహావనశాస్త్రమున రా. బి.టి. రం గాజుగారి యభ్యుత్థరక్తింబు బహుశా గాజు పరిశ్రమను వివరించు నేర్పుకొని పత్తిపట్టియు గాజు పరిశ్రమయందు ప్రత్యేకవిజ్ఞానమును గడించినట్టియొ ఎం. సి. నుండరేకయ్యగారి యిట్లు నడిపిరి:-

మదరాసులో ప్రత్యేకమున 1910 నాఁది నకు పూర్వము గాజుపరిశ్రమ ప్రారంభ మయ్యెను. అప్పుడు మదరాసులో జర్మను కాకానరీగణన ప్రాంతముగా దీనికి ముఖ్యకారణము. రాంజీ అంగరంగుతో కలసి గాజుబుడ్లను తయారు చేయుటకు పరిశోధనలను ప్రారంభించిరి. ప్రత్యేక పరిశ్రమలను ఫలించి రూ. 77,200 లతో మదరాసు స్టాన్ థాఫ్ కంపెనీని ఏర్పాటుచేసి, నెలకొల్పబడినది. జర్మనీనుండి మేర్ అను కత్తెక నైపుణ్యముగల ఆయనను రప్పించి మరీ 4 గురు జర్మనులను పిలిపించి భారతీయులకు గాజుపరిశ్రమను నేర్పుటకు బునానకొరి మొదలు గాజుబుడ్లు పెండ్లలు తయారు చేయబడినవి. మొదట గాజుబుడ్లను నోటితో ఊచుచు తయారుచేయుచుండిరి. ఇది చాలమందలకు నుండుటచే విశేషముగ బుడ్లను తయారుచేయుట కవకాశము లేకుండెను. కష్టముగ నుండ నుండెను. అప్పుడు బుడ్లను తయారుచేయు యంత్రమునే తెప్పించిరి. తోట 1 కి 1800, లేక 2000 కిసాము తయారు చేయబడినది. తోటయు మరికొక తేనెయన నూటికి 50 కిసాము పనిలిపోవుచుండెను. 44000 బుడ్లకును 6000 మృతము 1911 లో మిగిలినవి. మైసూరి యంత్రములను రప్పించి, జపాను కత్తెలతో జేయునటులు కొలిమిలను నోటితో ఊచక పోవుటచేతను పెట్టుబడి యంతయు ఖర్చు అయిపోవుటకు తీరినట్లయ్యెను. ఇదియుగాక కత్తెక పరిజ్ఞానము గలవారిని జపానునుండి రప్పించబడినవారు జర్మనీలో కొలకానుండగ నున్నవారు న్యూజీలాండ్ లో ఏమియు చేయలేక మనదేశమునకు రప్పించి ప్రతిభాకాళిని మరీ పరీక్షలు చేయజేసి కారణించిరి. అట్టివారిని పిలిపించుట మనదేశ లోకము. ఇట్టివారిని పిలిపించుటచే పరిశ్రమ అంతరించుటకు మార్గ మేర్పడినది.

(వస్తువకరీకరణము.)

మనకు కావలసినంత పెట్టుబడి యున్నను ఈ క్రింది కారణములు ముఖ్యవశయములు:- (1) అత్యవసరములు గాజు పరిశ్రమకు నీటికా ముఖ్యసాధనము. ఇది తేనెతో గాజు పరిశ్రమకు వీలులేదు. ఇది నవ్వుధిగి ఎన్నుకలో లభించును. అది చాలమందిరి. (2) పిదక గుల్లలన్నును కావలయును. ఇది నర్మసామాన్యముగ ప్రతిచోటున లభించును. గుల్లలను ఉడికించిన లభించగలదు. చాల వత్తుకగనంద లభించును. (3) ఒక సోదాయాన్ మాత్రము విస్తారముగ మైసూరి కాకులను యున్నది పామలము (ఆప్పిక్) తెలిగారము బోరాట్సు మున్నగు కారణములనుగూడ కొంచెము విశేషపు విశ్రయం గలముల నుండి కొనవలసియున్నది.

మరియు చెబుట.

మామూలు కలప (కట్టెలు) నిరంతరముగను. గాజును కరిగించుటకు వేడిచాలదు. రాక్షసిబొగ్గుగారి (దాకపుటగి) కాని ఉండవలయును. (దాకపుటగి) చాలకలుపు. విస్తారము కనమును వ్యయపరచిన గాని లభించును. కాన రాక్షసి బొగ్గు నే యు కయోగింప కలయును. రాక్షసిబొగ్గు మైసూరాబాదులో లభించును. మూర మని భయపడవనవరము లేదు. సంయక్త రాష్ట్రములు, అంబాలా, అమృతసరను, లాహోరు, బొంబాయి కర్మాగారములకు వలయు రాక్షసి బొగ్గుంతయు కంకరాష్ట్రమునుండి రావలసియున్నది. జపానులో నుండ ఒసాకా టోక్యోలో గాజుకర్మాగారములకు 460 మైళ్ల దూరములోనున్న కియూషు సగరమునుండి రాక్షసి బొగ్గు రావలసియున్నది.

మరియు.

ఈ పరిశ్రమయందు అనుభవము గల్గి తిరిగివచ్చినవారుండి తీరవలయును. తోటదొల్ల కొలిమి నూడులకు ఇద్దరును, తయారున 4 గురు బాటరును, ఇద్దరు ఇంజను నడుపువారును (ఫ్రెయింక్) ఉన్న చాలు.

జపానులో ఈ పరిశ్రమ మిక్కిలుగ జరుగును. ఇతేమోది రిక మనము అవలంబించితిమి మేని భారాతీయుగ మనము గాజు పరిశ్రమను సాధించవలను.

మరియు.

1914-15 నుండి 1917-18 వరకు వై శేషములనుండి

కచ్చివ నరకుల బాదితాన, వారి మూలమును ఇందు పొందు పరచుచున్నారము.

గాజులు 82,31,096 రూపాయలు.

1918-19 లో 29,12,850 రూపాయలు కలవగు గాజులు ఎగుమతి చేయబడినవి.

ల్యాంపులు, కిమ్మిలు మున్నగునవి 1914-15 నుండి 1917-18 వరకు రూ. 149507 లు విలువ గలవి ఇండియాకు ఎగుమతిచేయబడినవి.

1918-19 లో 112565 రూపాయలు విలువగల నరకులు రవాణాచేయబడినవి. ఇప్పుడు గాజులు సంయక్త రాష్ట్రములలో తయారు చేయబడుచున్నవి. మదరాసులో నుండ గాజు కర్మాగారమును నెలకొల్పి ల్యాంపులను మొదలు పొంబించి ఏమట్లు గాజులను తయారు చేయవలయు నని ఉత్త న్యాసమును నడిపిరి.

ఈక్రింది వివరములు మదరాసులో గాజుకర్మాగారము నెలకొల్పుటకు ఎంతభవము నావలయునో తెలుపగలను.

	రూపాయలు
కొలిమి, ఉగ్రాణము, చున్నగు భవనములు	18000
కొలిమి	1500
మానము	1500
కిమ్మి	2500
అచ్చులు	750
నరకులను కలుపుటకు పెట్టెలు	750
ఇతరభవనములు	2000
మొత్తము	రూ. 27000

రూ. 28000 లు కచ్చింపు క్యాపిటలుగ నుపయోగింప బడవలయును. అభ్యుత్థానమును అయ్యుటగారికిని వందనములతో నభి నూనినను

కలకత్తా ఆస్థాన క్షమామనము.

గత నవంబరు నెల 15-27 తేదీలలో శాస్త్రీధర్మకమా జను కమిషను ఆదికట్ట అప్పగింపు మంతులగారి యాజమాన్యము క్రింద నొకటియను, పరిశీలిత పూర్ణయ్య వంతులగారి యాజ మాన్యముక్రింద నింకొకటియు, రెండు సమావేశములు జరిగి ప్రవచనము జరుపబడినవి. ఆ సమావేశములలో అనేకాస్థాన సోదములు జరిపిరి యభిప్రాయములు వెల్లడిచేయుచు నుత్త న్యపించిరి. అందు యభ్యుత్థముగ శాస్త్రీధర్మకమాజ స్థాపకులగు 1 జయంతి లక్ష్మణస్వామి వంతులగారు 2 కట్టయని నరసింహము వంతులగారు 3 కట్టయని గారాయనరావు వంతులగారు 4 రామాయణం నాల్వారావు వంతులగారు 5 కం గుల రాజారావుగారును, సమావేశద్వారా, వాగవిక, తుస్తక భాండాగారము, ఆస్థాన భావభివృద్ధి, కారాక్షతికాపాతము మున్నగు విషయములను గురించి ముచ్చటించుచు నుత్త న్యా సముల తిచ్చి సభికుల సమితికొరకున్నుల గావించిరి.

(వస్తువకరీకరణము) యస్థాన రిక్తుక గానుండు కారణమున వారిలో నెక్కుటికంటె నెక్కుడుసమాజములు అండుట బాగులేదనియు ఒక్కసమాజమే "ఆస్థాన క్షమాజ" మను శేర ననితి వారి సభివృద్ధి కేసులకయి ప్రాప్తవా కరుకత సనియును తీర్చావించిరి.

శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాటక సమాజము-ఏలూరు.

ఈ సమాజమువారు యాత్రరంజన ఈనెల 27-వ తేదీ మొదలు జరుగనున్న కన్యకాయోగ నభి, నయ్యదు అపావకా మెమోరియల్ ఆటలనిమిత్తమున్న ఈ దినక కనుకరణ ప్రకారము కొన్ని నాటకములు ప్రదర్శించురు.

ఈ దినంబరు నెల 27 వ తేదీ సోమవారము

వస్త్రోద

ఈనెల 29 వ తేదీ బుధవారము

శ్రీరామ పాదుకా పట్టాభిషేకము

ఈనెల 31 వ తేదీ శుక్రవారము

ద్రాపతి వస్త్రావహరణము

Managing Committee.

(అమ్మత్తి కళాకథాని పితుపాటి చిదంబక కాన్పులు గాన పర్యంతి పండుగకు ముందుగా నీయునికి విచ్చేసి తమ కళాకథా శాస్త్రావధానానుకరణ కళలనుచే నింకొక కళ ములకు బండితి పామరులకు నిండుచేసి. శ్రీ మహారాజ గారు వారి కళాకథానానుకరణ మహావిద్యకుండిత మగు కా స్థానమునకు కేయంతి, వాకితారా కుద్దిక భారతా శైర్మ ల్యమునకు, ప్రతిభావిశేషమునకు, ఉభయభాషా పాండిత్య మునకు, చాల సంకసించి, రెండువందల రూపాయలు, నా గించు నేనుకబోదు, మహర్షులగు నుత్తరయ మొకటియొ, నిచ్చి నరకురింతిరి. ఇతరస్థలములకు గూడ వారి కర్మ నర్తకాలముల నడచెను. అనాధ్రుతేమన శాంధ్రుల పాండిత్యమున కిట్టి గౌరవము లభించుట యాంధ్రుల యుత్కర్షణ మనకే కాక శ్రీ మహారాజగారి నిష్పక్షపాతమును పొందిత్యాభిమానము నకును కన్పి పెట్టికట్టు ఆంధ్ర కర్ణాటకుల అనువాద క్రిత యి బంధమున కిదియుగ మారనదృష్టాంతము-రా. అనంత కృష్ణకర్మ, మైసూరు.

ప్రథమ పెట్టుబడిమండల గ్రామాద్యోగియుల మహా నభి:—దివంగుల నెల 12 దిన కందుకూరులో మ. రా. శ్రీ. బొడ్డపాటి వెంకటేశ్వరరావుగారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగి ప్రవచనము జరిగిరి. నాటికభక్త వివిధ ప్రత్యేకములనుండియు నూటికినైగా విలేటి ఆసీనర్లు విచ్చేసిరి. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు వాకర్ల పూడి వెంకటసరస్వతి మారాజ గారు ప్రతినిధుల శాస్త్రానియచు తమ ఉత్త న్యాసమును జరిపిరి. ఏమట్లు ఇగ నానాధికారిగారు తమ ఉత్త న్యాసమును జరిపిరి. ఏక తమ ఉత్త న్యాసములలో మన ఆంధ్ర కళకుండు పూర్వముండు గ్రామకట్ట డులను గురించియు, గ్రామకరిపాలనము గురించియు, గ్రామ చాకిరల మాట్లాడుగురించియు, చక్కగా విశదపరిచిరి. గ్రామకరిపాలనమే న్యరాజ్య సాధనమనకు ప్రథమ పెట్టుబడి నడిపిరి. తిలవార పవయ నిర్ణాయక సభ ఏర్పడి యామూలగా ఆంధ్రకేక గ్రామాద్యోగుల సభలయందు గావించు తీర్మాన ములను గావించి నభి నూగించబడినది.

నుండరమైన 1921 సం. క్యాలండర్లు బహు అందముగా ముద్రించబడినవి. 8-8 గ 0-8-0 6-8 0-15-0 12-8 గ 1-10-0 2. పి. చార్మి లేకు, (8 అది చిల్లలు కంపిన 1 వం పెడము) పి. కి. ఎ. ఆందు కో., మెరేపి. (నెల్లూరు జిల్లా)

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ ట్రైఫ్ అన్వరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం. స్థాపితము.
పాడ్డాఫేను, బొంబాయి.
మానేజరు:— ఆర్. పాటర్ సన్ ఆవుర.

ఫస్టును రూ. 5,15,00,000 వైగానే యున్నది. 1919-వ సంవత్సరము వండు వరుంబడి 84,98,805 ఇప్పుడు జరుగుచున్న ఆ రెన్సుల మొత్తము మునుపటికంటె ఇప్పుడు పా చార్మకు బాస్తిగా చెల్లిం మొత్తము ఈ కంపెనీ తరపున మన కావలయును. వారు అనుభవ వలయును. ధరావత్తు చెల్లింఁ ధరఖాస్తు ఫారములను మునుకు వ్రాయుడు. Apply to:- F. E. Vaid Esq, Br Oriental Ass

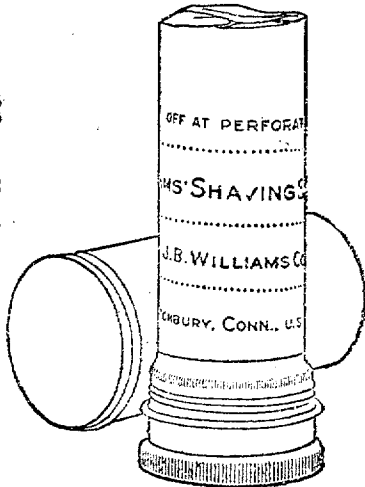
Williams

విడిగల ట్రైపు నబ్బు కడ్డీ

ఉష్ణ ప్రదేశములందు విలియం గారి విడిగల ట్రైపు కడ్డీ ట్రైపుము చేసికొనుట చాలా అవసరమైనది.

ఈ నురుగును వాడుటవలన ముఖమునకు ముఖములో వలె చల్లదనము కలుగును. అందుచేతనే ట్రైపుము చేసికొనుట ఆహ్లాద కరముగానుండును.

పైపిడి సాకర్వార్ధమై చేర్చబడినది. ఉపయోగించిన నప్పు డది పెట్టెకు పై భాగముగా నున్నది. సబ్బు నువయోగించు నప్పుడు ప్రేక్షకుల తగులనియదు. పిమ్మట సబ్బునంబోగానే తిరిగి కడ్డీ అంతటిని కొన సవసకములేకుండ తక్కువవెలకు చిన్న ముక్కలు కొని దానికి తగిల్చి ఉపయోగించవచ్చును.

అన్ని మందులపాఠ్యబులోను, బజారులలోను క్రయమునకు దొరకును.

జె. బి. విలియమ్స్ కో, గ్లాస్టన్బరీ, కాన్, యునైటెడ్ స్టేట్స్, అమెరికా.

ఏజెంట్లు:— ముల్లర్, ఫిప్పస్, (ఇండియా) లిమిటెడ్,

కలకత్తా, బొంబాయి, మద్రాసు, కరాచీ, రంగూను.

J. B. Williams Co., Glastonbury, Conn, U.S.A.

Agents: Muller and Phipps (India) Ltd,

Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon.

ప్రకటన.

కాశీమజిలీకథలు

ఇక్ష్వాకు సప్తమభాగము (ఏడవ వాల్యం) అచ్చుపకీ విశ్రాంతిగాను సిద్ధముగానున్నది. ఇందు జితకతి, యోగకేత్ర, వద్దిని, రతి, విరతి లోనగు రాజకీయ కథలు, వీరసేన, జనుసేనా మేళవ ప్రయాణ రాజపుత్రుల కథలు విశ్రేణిగా తర్జిమణియైనది. ఈ వాల్యముతోపాటు మా చదువరులు బెక్కింగు బాబులు (వాసియన్నాడు, కాశీరములు దొరకక పోవు లుచే మామ్రంపించుట కావశ్యమైనది. కావున నీపుస్తకము కుయవార అందరును దిరుగ వరకును పంక గోరుచున్నాడు.

ఇక్ష్వాకు విశ్రాంతిగాను సిద్ధముగా నున్న పుస్తకములు.

రూ. 1-8-0 1-వ వాల్యం 4-వ కూర్పు

„ 1-8-0 2-వ వాల్యం 8-వ కూర్పు

„ 1-8-0 3-వ వాల్యం 2-వ కూర్పు

4-వ వాల్యం అచ్చులో నున్నది.

„ 0-8-0 ఉత్తరభాగదానుబంధము, కాదంబి భాగ.

రూ. 1-4-0 5-వ వాల్యం 2-వ కూర్పు

„ 1-8-0 6-వ వాల్యం

„ 1-12-0 7-వ వాల్యం క్రొత్తది

8-వ వాల్యం అచ్చులో నున్నది.

పోస్టుభక్తులు కొనువారే భరింకవలెను.

ఇట్లు, గ్రంథకర్త: మధిర నుల్లన్న దీక్షితకవి, ఉల్లిశాసనీశి, రాజయ్యది.

దేశభక్తులను చూడరా?

“దేశభక్తుల దర్శనము, వారి సాన్నిధ్యము, ఉన్నతాదర్శములను, నూతన సంకల్పములను ఆనందమును.”

దేశభక్తుల కుటుంబముల దగ్గర నుంచుకొనుట వలనన, ఆ లాభమునే పొందవచ్చును. దేశభక్తుల కుటుంబములను విశ్రాంతిగాను అలంకారములు; మా హృదయములకు నిత్యానందదాయకములు. ఉత్తరభాగమును పాత వాక్యములతో శ్రేష్టమగు కాశీరములను విశ్రాంతిగాను అలంకరించుట చాలా. కాశీరములను గాఢమున ప్రేమించుటవలన.

ఒక్కొక్కదాని వెల రెండు ఆణాలు మాత్రమే. ఒక పెట్టెకు ప్యాకెటింగు పోస్తేజి 0.5-0 అగును.

- (1) లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలక్ (2) మహాత్మా గాంధీ (3) దాక్షిణి కుమార్తె అయ్య (4) దాక్షిణి కుమార్తె కామర్ (5) శ్రీమతి ఆరవిందభావ (6) లాలా అజపతిరాయ్ (7) పండిత మదనమోహన మాలవ్య (8) మహాత్ముడల్లీ మేదనీ కవీంద్రము (9) పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ (10) పండిత మోతీలాల్ భావ (11) శ్రీధరానందస్వామి (12) మహాత్ముడల్లీ జిన్నా (13) బాబు బిషుచంద్రచౌదరి (14) దాదాభాయి నౌరోజీ (15) శ్రీమతి సరోజినీ వేద (16) బి. జి. హడ్డీమన్

మహాత్ముల కుటుంబము సిద్ధముగా నున్నది.

ఒక పెట్టెకు ఆరరు ఇచ్చునప్పుడు కుటుంబ పూర్తి వెను ప్యాకెటింగు పోస్తేజి భక్తులతో కలిపి చదువరుల చేయును. ఒక పెట్టెకు వైస ఆర్డరు మంపునప్పుడు ఒక రూపాయి అధ్యక్షుగా పంపును.

కర్తవ్యమును, మొత్తముగా కొనుకొనిన మంచి కమిషను యివ్వబడును.

విత్తలి మైనపు స్టాండులు.

సాధారణమైన స్టాండు	1-కి భర రూ 1 14 0
స్క్రాప్ స్టాండులు అన్ని భాగములు విడిగా తీయవచ్చును	1-కి భర „ 2 8 0
అతే మాదిరిని ఒక గోడలోనైనను ప్రంథములైనను కలిపించుటకు వీలగునది	1-కి „ 2 8 0
అతే మాదిరిని ఎంత ఎత్తు కావలసిన ఆ ప్రకారము చేయవలయును	1-కి „ 8 12 0
నగలు స్టాండులు, విడిగా వేడ గలదు	1-కి „ 2 0 0

మిక్కిలి మేలుగాను, చాలాకాలమువరకు గట్టిగాను ఉండునట్టి మృత్తవైన వస్తువు; నామకమునకు.

దాని గా కత్తిరించి కయ్యచేయవలసినది. తెల్లని ట్యూబ్ వస్త్ర 1-కి రూ 2-2-0, కాకి వస్త్ర 1-కి రూ 2-6-0.

చెన్నరాజధాని సోయయేజెంట్లు:

సెంట్రల్ స్వదేశి స్టోర్సు, మాంట్యూరోడ్డు, మదరాసు.

(The Measurised Talisman.)

సంజీవి:—ఇదియొక గొప్ప క్రియశక్తి యంత్ర దిగుమనముతో చేసిన తాంబూలు దీని క్రథాక మర్త్యులము. దీని నలంకరించుకొనిన, జనానందమునకు కావు, కలరా అన్న వారు మొదలగు అంటువాద్యములను సోకనియదు. భూత ప్రేత విచారములను పారదోలును. శరీరకట్టు సర్వజన వశీకరము. నీ వొక వ్యాపార, వ్యవహార, కార్యార్థ సమకర్తను బోధనపుడు దీనిని ధరించుకొనినెల్లిన జయమును లాభమును పొందగలవు. దానియందట్టి మహిమ వున్నదని అనభవకజ్ఞులు నేనోళ్ల యుక్తి కూడనట్లు అక్కాచించియున్నారు. 1 సంవత్సరము 1-5-0 పోస్తేజి. ఆ 4 ఆ 2 సంవత్సరము 2-8-0. పోస్తేజి ఆ 4 ఆ. 6 సంవత్సరము రూ 6 ఆ. పోస్తేజి వుత్తిరము.

పి. ఆర్. జవార్దనంబాగారు, ఒంగోలు, (గుంటూరు జిల్లా)

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి

(647) సమూరటికేను (1437)

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు

ప్రతి 1-కి రూ 0-14-0.

పండిత మదనమోహన మాధవ్య

గారి జీవితము, వంజాబు అల్లరి

ప్రతి 1-కి రూ 0-8-0.

వానిల్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,
292, ఎస్.ఎస్.రోడ్, చెన్నై. ఈ.

కంటి బుక్ షాపు:—వానిల్ల, మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ ఇంద్రజాల గ్రంథములో జర్మనీ గారజీ, యోగవ్యసన మొదలగునవి, ఇంగ్లీషు ఇంకాబోయి, మర్తకాత్మము. భూత ప్రేతము, యంత్రములు, అమెరికాలో చిట్టచేత నేను మును దిశ్చిత విశోధనద్వారా గలవు. ఇంతేగాక మహావ్యసన మాయములయొక్క, మునుదీక్షలను పుట్టించుట, జీవముతో నభివృద్ధిగలదు, శరీరములను కలకాయలతో ముట్టించుట, భూమిపై గజములైన గాఢీలో మహావ్యసన నిరూపణగా నిరూపణ మొదలగు విశ్రేణియు అనేకములున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుద్యులముగా మేజర్ జేయగలరని గాఢరంజనముచేయుచున్నాడు. దీనివెల 4-0-0 మాత్రము. (2118) 693 పి. ఆర్. జవార్దనంబాగారు, ఒంగోలు, (గుంటూరు జిల్లా)

పాశ్చాత్య వెంకటాచలవంశీయుల

అయిన రోషీయ సిద్ధాంతములు

లోకానుయాయార

కస్తూరిమాత్రలవలె

పాశ్చాత్యులను గుణావళియు నిత్యానందమును కలగజేసే తనకు భారతీయంగా తెలుసుకొన్నాడు. దీనితో అత్యంతమైన యోగవస్తువు శరీరము గావున అత్యంత పుష్టి కలుపు మొదలగునవి పుట్టులవరకు ప్రతిపక్షమును సంహేయము చేసే సేనానందమును. ఈ మాత్రము కి నుండి రి వర కి తాంబూలుయొక్క గాని తేక పట్టి వోజీతో గాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుటకు వచ్చుక పడవ కుండము ఆరేర్చును, ముఖమును చతి యెరును, బర్మము ముత్యయావర్తము, శరీరము, శివగానము, ఉష్ణ, నదికేయ, వరముల సెప్పి బలహీనర, ఇత మొదలగా, వైద్య, కలకాయ, మున్నగు ఇంకా అనేకవాక్యములను వర్ణించుట లాసివచ్చును. ఇట్లుగొనిన దేశ ఉపయోగించుక పడవను నుండుచున్నాడు. ఒకపోట మున్నుండకునుగ నుండు మొలు, వ్యాపారములు, దీక్షాభ్యాసములు, విద్యాభ్యాసము మొదలగునవి ఈ మాత్రలవలె నేనించి నుండును. పొగమును పొదురు. 250 మాత్రము గల పీసా 1-కి వెల 10. 2-4-0 ఒక పీసా మొదలగు అత్యంతమువరకు పోస్తేజి 0-4-0. పోస్తేజి 0 పీసాను తెచ్చించిన పోస్తేజితో రూ 1-0-0

12 పీసాలు „ „ 2-0-0

25 పీసాలు „ „ 4-0-0

అన్ని మాత్రములనుగల కొరతము.

శ్రీ శివరాముల వైద్యశాల

(60-603) మదరాసు

కంటిబుక్ షాపు:—కంటిబుక్ షాపు

DUNCAN STRATTON & Co.

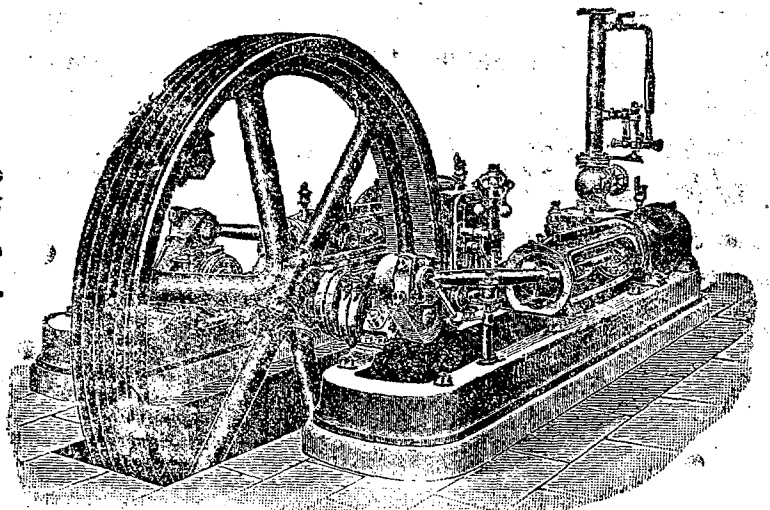
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

ఎంజనీర్లు, మెషిన్ రి ఇంపోర్టర్లు, 9 మెరయిన్ వీధి, బొంబాయి.

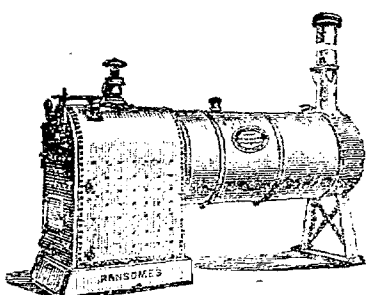
సెర్వికల్ బాయిలర్.

పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
వలంతులు — దయామేతురు
అ. 4. మొదలు 6 అ. 16 అ. వరకు
వలంతులు ఉంటాయి.
స్టీమ్ బాయిలర్ (మెషిన్)
80 హానులు మొదలు
180 హానుల వరకు ఉంటాయి.

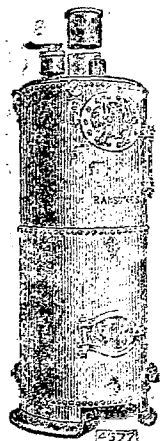

స్టీమ్ బాయిలర్ లంకామేరు బాయిలర్.
పొడవు 20 అ. మొదలు 82 అ. వరకు ఉంటాయి.

దయామేతురు 6 అ. మొదలు 10 అ. వరకు ఉంటాయి.
స్టీమ్ బాయిలర్ (మెషిన్)
100 హానులు మొదలు
250 హానుల వరకు ఉంటాయి.

లోకో మొట్టిట్యూబులర్ బాయిలర్.
స్టీమ్ బాయిలర్ (మెషిన్) 80 హాను మొదలు
100 హాను, 120 హాను, 150 హాను వరకు ఉంటాయి.

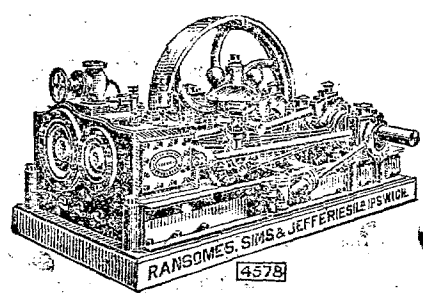

వర్టికల్ బాయిలర్.

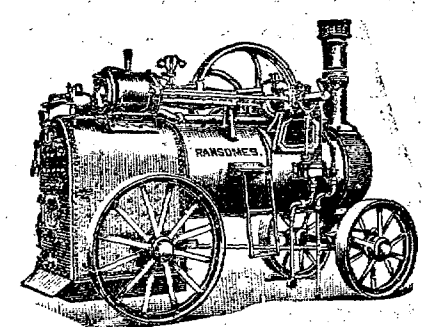
దయామేతురు 6 అ. మొదలు 10 అ. వరకు ఉంటాయి.
స్టీమ్ బాయిలర్ (మెషిన్)
100 హానులు మొదలు
250 హానుల వరకు ఉంటాయి.

ఈ క్రింద తెలుసుకోవలసిన వాటిని
స్వయం చేయవలయు.
మాడి బిల్డింగు మెషిన్, బాల్ ఫామా
మాడి బిల్డింగు మెషిన్
మాడి బిల్డింగు మెషిన్
మాడి బిల్డింగు మెషిన్
అన్ని రకముల స్టీమ్ ఎంజిన్లు
అన్ని రకముల స్టీమ్ బాయిలర్లు
కోల్ ఫైవర్ మిల్లింగు మెషిన్
మాడి బిల్డింగు మెషిన్
మండుగడదేయ మెషిన్ సామానులు
కడ్డు బిల్డింగు మెషిన్ బాటి
అన్ని రకముల పంపింగు మెషిన్లు
కాగళ్లు, క్యవసాయ సంధిపై కోరములు
కిరకన్ మాస మరదలు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ ట్రెజింగు (స్టాన్డు) కోరములు
లేరులు మర్చుసాపు కోరములు
స్టీమ్ సాప్లింగు, కపింగులు, పెడెస్టల్స్
కాల్ మిల్స్ అండ్ కాస్టు మిల్స్ ఫుట్రింగు.
కగయరా అన్ని రకముల సామానులు.

స్టెడ్ బై స్టెడ్ కాంపాండు
హేండ్ మ్యాషిన్ ఎంజిన్లు.
(కాన్ బిల్డింగు మెషిన్ల పొడవు తగినది.)
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఎంజిన్లు కూడా గలవు.

హేన్స్ డుకాంపాండు ఎంజిన్లు.

పోర్ బల్ స్టీమ్ ఎంజిన్లు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరుగలవి.
స్టీమ్ మెషిన్ 120 హానులు గలవి.
కాంపాండు — హై, లో మెషిన్ సిలిండరు.
స్టీమ్ మెషిన్ 150 హానులు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక
బెజవాడ (కృష్ణా జిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోర్సు ఇంపోర్టింగు కంపెనీ ప్రొప్రైటరు గారైన
మానేపల్లి బాపనయ్య గారి కై నను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.
దగ్గు, తైలము, వడికము, రొమ్ముపడికము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, పోట్లు,
బెజుకులు, చిల్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యామృతము.
చక్కని దబ్బీతో నీచా పెల దూ. 0—10—0; దబ్బీ 1.5 రూ 5—12—0. పోట్లు ఖర్చులు కేటం.
అమృతాంజనం డి పో, } 109, ఫ్రేరింగ్, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

